

Podpořeno z Programu
Švýcarsko-české
spolupráce.

Supported by a grant from Switzerland
through the Swiss Contribution to the
enlarged European Union.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

nadace
partnerství

LI DĚ A PŘÍRODA

jak postupovat v některých krizových životních situacích

výživné - dluhy - exekuce - bezplatná právní pomoc

Michaela Hazdrová Kristýna Hradilová
Kristýna Sklenářová Ivo Keisler

LIGA LIDSKÝCH PRÁV

em | edice
MANUÁLY

Vážení čtenáři,

V [Lize lidských práv](#) již více než 10 let usilujeme o to, aby děti mohly vyrůstat v rodinném prostředí, bojujeme proti zbytečnému odebírání dětí z rodin a represí, kterou stát uplatňuje vůči rodinám v obtížné životní situaci. V rámci stovek konzultací a desítek případů, ve kterých jsme převzali zastupování rodin před soudy, se stále více ukazuje, že pokud se rodina dostane do problémů, často se nejedná pouze o jeden izolovaný problém, ale rodina musí mnohdy řešit hledání nové práce, dluhy, případně i exekuci a někdy také rozvod a výživné.

Manuál, který držíte v rukou, je výsledkem naší snahy uvedeným problémům předcházet a pokud už k nim dojde, pomoci je co nejefektivněji řešit. Publikaci, která má poskytnout základní orientaci v problematice výživného, insolvence a exekucí, jsme se snažili zpracovat tak, aby byla co nejvíce srozumitelná neprávníkům. Namísto složitých právních rozborů jsme se proto rozhodli pro formu otázek a odpovědí.

Věříme, že manuál pomůže rodinám, sociálním pracovníkům či občanským poradnám zorientovat se ve spleti paragrafů a co nejvčasněji nalézt směr k řešení složitých problémů, ve kterých se dnes řada rodin nachází. Zároveň ale je potřeba zdůraznit, že v rámci zpracování odpovědí na praktické dotazy, není možné postihnout všechny situace, ke kterým v životě dochází, a naši autoři se nemohli vyhnout určitému zjednodušení. Ve složitější situaci proto vždy doporučujeme obrátit se na advokáta nebo jiného právníka. Proto jsme do publikace zahrnuli také základní informace o možnostech bezplatné právní pomoci v České republice.

V Brně dne 17. 11. 2013

David Zahumenský
předseda Ligy lidských práv

I. VÝŽIVNÉ NA DĚTI

- 1.1. V jaké výši můžu požadovat výživné na děti? / 5
- 1.2. Co mám dělat, když potřebuji zvýšit výživné na dítě? / 8
- 1.3. Může druhý rodič žádat o snížení výživného? / 10
- 1.4. Lze čas strávený s dětmi započítat do výživného? / 10
- 1.5. Musí rodič platit výživné, i když se proti rozhodnutí soudu odvolal? / 11
- 1.6. Jak dlouho musím platit výživné na dítě? / 12
- 1.7. Jak postupovat, když rodič přestal platit výživné? / 14
- 1.8. Co mám dělat, když partner platí výživné na dítě nepravdělně? / 17
- 1.9. Lze žádat placení výživného po prarodičích, když jejich syn neplatí? / 19

II. EXEKUCE

- 2.1. Kdy může být proti mně zahájena exekuce? / 21
- 2.2. Jak se dozvím o tom, že proti mně byla exekuce zahájena? / 23
- 2.3. Co všechno může exekutor udělat, aby dluh vymohl? / 24
- 2.4. Můžu začít dluh v exekuci splácet a předejít tak nucenému vymáhání? / 26
- 2.5. O kolik se dluh v exekuci zvýší? / 26
- 2.6. Jak se mohu proti exekuci bránit? / 28
- 2.7. Co když mám exekuci víc? / 30
- 2.8. Může být více exekucí spojených do jednoho řízení? / 31
- 2.9. Co můžu dělat, když mi exekutor zablokoval účet? / 32
- 2.10. Kolik peněz mi může exekutor vzít ze mzdy? / 34
- 2.11. Může mi exekutor strhávat z dávek a jiných příjmů? / 36
- 2.12. Můžu zaplatit exekuci z prodeje svých věcí? / 38
- 2.13. Co všechno mi může exekutor doma zabavit? / 39
- 2.14. Co dělat, když exekutor zabaví věci, které mi nepatří? / 40
- 2.15. O co můžu přijít, když je exekuce na mého manžela? / 42

III. ÚPADEK A ODDLUŽENÍ

- 3.1. Jak se liší pojmy insolvence, oddlužení, osobní bankrot a úpadek? / 45
- 3.2. Splňuji podmínky pro povolení oddlužení? / 47
- 3.3. Co je potřeba udělat pro doručení žádosti k soudu? / 48
- 3.4. Co bude následovat po doručení žádosti k soudu? / 51
- 3.5. Mohou po mně věřitelé vymáhat pohledávku mimo proces oddlužení, v případě že svou pohledávku nepřihlásil k soudu? / 53
- 3.6. Jak bude probíhat moje oddlužení, když mám jeden z dluhů společný s bratrem? / 54
- 3.7. Může mi banka při žádosti o povolení oddlužení obstatit celý důchod? / 54
- 3.8. Jaká bude role insolvenčního správce při oddlužení? / 56
- 3.9. Co dělat, když mi vznikne nový dluh v době probíhajícího oddlužení? / 58
- 3.10. Bude mi zrušeno oddlužení, když jsem v průběhu oddlužení přišel o příjem? / 59
- 3.11. Co mám dělat, když mi několik měsíců před koncem oddlužení nestačí příjem dle původního plánu splátkového kalendáře? / 60
- 3.12. Jak se bude řešit oddlužení v případě smrti dlužníka? / 60
- 3.13. Již uplynulo pět let od doby, kdy mi bylo

povoleno oddlužení. Jak mám postupovat, abych se zbavil zbytku dluhů? / 61

IV. BEZPLATNÁ PRÁVNÍ POMOC

4.1. Musím být zastoupen advokátem? / 62

4.2. Co když si advokáta nemohu z finančních důvodů dovolit? / 63

4.3. V jakých případech se můžu obrátit na českou advokátní komoru? / 63

4.4. Kdy můžu požádat soud, aby mi ustanovil zástupce? / 65

4.5. Kdy mi může pomoci nezisková organizace? / 66

4.6. Co je právní klinika a kdy je vhodné se na ni obrátit? / 67

4.7. Co jsou služby poskytované pro bono? / 68

1.1. V jaké výši můžu požadovat výživné na děti?

Dotaz

Budeme se s manželem rozvádět. Máme spolu dvě děti, 10letou dceru a 14letého syna. S manželem jsme se domluvili, že děti budou v mé péči a on s nimi bude trávit středeční odpoledne a každý druhý víkend a na 14 dní o prázdninách si je bude brát k sobě. Manžel mi také řekl, že počítá s tím, že mi bude na děti platit. Zatím jsme se ale nedohodli na žádné konkrétní částce, protože nevím, jak vysoké výživné po něm můžu chtít. Existují nějaké jasné dané částky, které odpovídají určitému věku dítěte? A jak mám teď postupovat? Stačí, když se s manželem domluvíme, nebo musí rozhodnout soud?

Odpověď

A) Způsob úpravy vyživovací povinnosti

Záležitosti týkající se výchovy a výživy nezletilých dětí musíte mít s manželem vyřešeny ještě před rozvodem, jinak soud vaše manželství nerozvede. **Povinnost platit výživné** druhým rodičem je možné zajistit dvojím způsobem. Buď se můžete na vyživovací povinnosti s manželem dohodnout a dohodu předložit soudu ke schválení, nebo necháte rozhodnutí na soudu. Samozřejmě by bylo lepší, kdybyste se na placení výživného s manželem domlu-

vilí a sepsali spolu písemnou dohodu. Proces stanovení výživného se tím značně urychlí, ale především je fungující komunikace mezi vámi větší zárukou, že se spolu domluvíte i na dalších záležitostech týkajících se vašich dětí.

Dohodu o výživném sepište písemně, sepsat si ji můžete sami, případně můžete požádat advokáta o pomoc. Písemnou dohodu následně **předložte soudu ke schválení**. Dohoda by měla kromě výše výživného řešit také otázku, do čí péče budou děti svěřeny, a je možné upravit zde i rozsah styku s druhým rodičem, v jehož péči děti nebudou (např. že si manžel vezme děti vždy jednou za 14 dní na víkend). Soud dohodu nemůže měnit, může ji pouze schválit, nebo neschválit.

V případě, že byste **nebyla za otce dětí provdána**, také vám nic nebrání v tom, abyste s partnerem uzavřela **dohodu o výživě dětí**. Taková dohoda sice **nepotřebuje schválení soudu** (podmínka schválení dohody se uplatní pouze v případě, že se rodiče rozvádí – bez schválené dohody by soud nemohl manželství rozvést), nicméně vám doporučujeme, abyste dohodu soudu ke schválení přece jen s partnerem předložili.

Za prvé vám to usnadní jednání s úřady, pokud budete například žádat o přídavek na dítě či rodičovský příspěvek. A za druhé, pokud by v budoucnosti nastal problém s tím, že by povinný rodič výživné přestal platit, budete mít jistější pozici při vymáhání výživného.

Pokud není domluva s druhým rodičem možná, doporučujeme **podat návrh na soud**, aby tomuto rodiči určil vyživovací povin-

nost. Podání návrhu je **osvobozeno od soudního poplatku**, nebudete vás tedy nic stát. Návrh si můžete sepsat sama, nebo můžete kontaktovat advokáta a požádat o sepsání návrhu jeho. O radu, jak návrh sepsat, můžete zkusit požádat též orgán sociálně-právní ochrany dětí (tzv. sociálka), který zpravidla sídlí v místě městského úřadu (odbor péče o dítě, někdy také sociální odbor).

Návrh se podává u okresního soudu, v jehož obvodu mají vaše děti bydliště. V návrhu uveďte, jak vysoké výživné chcete, aby druhý rodič platil. Doporučujeme v návrhu vyčíslit náklady, které s dětmi máte (jídlo, ošacení, zájmové kroužky, školní pomůcky, potřeba speciálních pomůcek vzhledem ke zdravotnímu stavu apod.).

Navrženou částku na výživné můžete trochu nadhodnotit. Navržená částka totiž není pro soud závazná a soud ji může změnit. Obecně však platí, že soudy mají tendenci spíše částky snižovat než zvyšovat. Děje se tak s ohledem na to, že druhý rodič, kterému má být vyživovací povinnost uložena, se zpravidla brání tím, že takto vysoké výživné si nemůže dovolit platit.

Soud poté, co mu návrh určení vyživovací povinnosti dojde, zpravidla nařídí **ústní jednání**, kam pozve oba rodiče. Soudce si na jednání bude upřesňovat vaše majetkové poměry, je tedy dobré s sebou přinést například potvrzení od zaměstnavatele o příjmech. Po zvážení všech důkazů vydá soud rozhodnutí, ve kterém stanoví vyživovací povinnost druhého rodiče.

B) Určování výše výživného

Při určování výše výživného musí soud vycházet především z **možností a schopností rodičů**, tj. například ze zdravotního stavu rodiče, jeho vzdělání, věku, pracovní zkušenosti, situaci na trhu práce, stavu nezaměstnanosti v daném regionu apod. Soud při stanovování výživného zpravidla vychází z pracovní odměny povinného rodiče, která se obvykle počítá jako průměr za posledních šest až dvanáct měsíců.

Pokud je rodič **nezaměstnaný**, je praxe soudů při výpočtu výše výživného různá. Zpravidla soud vychází z odhadu toho, jakých příjmů by rodič dosahoval, pokud by byl zaměstnan. Soud by měl přihlédnout k údajům z úřadu práce o tom, zda jsou v jeho oboru, popřípadě oboru příbuzném, k dispozici nějaká pracovní místa. Soud by měl vzít v potaz i to, zda má rodič možnost zajistit si zaměstnání například i v místě vzdálenějším od jeho bydliště.

V případě, že je povinný rodič **podnikatelem**, je povinen soudu prokázat své příjmy (například pomocí daňového přiznání) a umožnit soudu zjistit i další skutečnosti potřebné pro stanovení výše vyživovací povinnosti. Pokud by rodič neumožnil soudu své příjmy zjistit, považoval by se za jeho průměrný měsíční příjem 25násobek životního minima jednotlivce. Za předpokladu, že by se výše životního minima (od 1. ledna 2012 stanovena na částku 3 410 Kč) neměnila, by to pro rok 2013 vycházelo na částku 85 250 Kč.

Soud musí vzít při určování výše výživného v potaz také **odůvodněné potřeby vašich dětí**. Jiné potřeby má kojeneček a jiné student

vysoké školy. U kojence lze například za odůvodněné potřeby považovat i náklady na vybavičku (kočárek, postýlka, autosedačka apod.). Dítě staršího věku zase má už obvykle nějaké koníčky, které s sebou přinášejí náklady (např. na sportovní vybavení). Je na vás, abyste soudu co nejdříve popsala potřeby vašich dětí. Nezapomeňte ani na **náklady, které se vyskytují nepravidelně** (lyžařský výcvik, prázdninový pobyt na táboře apod.). Soud totiž určí povinnému rodiči platit pravidelné měsíční částky, a ty budou pro každý měsíc stejné. Nebudou se měnit s ohledem na roční období.

Samozřejmě nic nebrání tomu, abyste se s manželem v případě potřeby domluvila na tom, že dětem přispěje třeba na zimní obuv či jazykový kurz nad rámec měsíčního výživného, které mu stanovil soud. Ne vždy jsou však povinní rodiče ochotní k domluvě na přispívání nad rámec stanoveného výživného, proto doporučujeme myslet na tyto situace včas, tj. ještě v průběhu soudního řízení. Pokud by se totiž ukázalo, že soudem stanovené výživné nestačí na úhradu potřeb dětí, musela byste znovu žádat soud o zvýšení výživného – o tom více v kapitole [1.2. Co mám dělat, když potřebuji zvýšit výživné na dítě?](#)

Jak vidíte, **výši výživného určují soudy vždy s ohledem na konkrétní situaci v rodině**. Výše se odvíjí od možností a schopností rodičů, ale i od potřeb dítěte. Dítě má právo podílet se na životní úrovni svých rodičů. Proto soud stanoví jinak vysoké výživné ve prospěch dítěte, jehož rodič je nezaměstnaný, a dítěte, jehož rodič je úspěšným podnikatelem. V zákoně nejsou stanoveny žádné minimální ani maximální částky výživného, vše **záleží na posouzení soudu**.

V roce 2010 se ministerstvo spravedlnosti snažilo alespoň částečně sjednotit výše výživného. Ministerstvo rozeslalo soudům **tabulky s orientační výší částek výživného**. Tyto tabulky nebyly nikdy závazné a měly sloužit pouze orientačně. Soudy musí vždy rozhodovat dle konkrétní situace. Pro ilustraci uvádíme tabulku i my:

Věk dítěte	Díl z čistého příjmu rodiče připadající na výživné
0–5 let	11–15 %
6–9 let	13–17 %
10–14 let	15–19 %
15–17 let	16–22 %
18 a více let	19–25 %

právní předpisy:

- § 756 odst. 3 nového občanského zákoníku – nutnost úpravy poměrů nezletilých nesvéprávných dětí před rozvodem
- § 913 a 915 odst. 1 nového občanského zákoníku – určování výše výživného
- § 919 nového občanského zákoníku – úprava vyživovací povinnosti soudem
- § 467 odst. 1 zákona o zvláštních řízeních soudních – místní příslušnost soudů
- § 916 nového občanského zákoníku – prokazování příjmů

1.2. Co mám dělat, když potřebuji zvýšit výživné na dítě?

Dotaz

Mám 15letého syna. Jeho otec s námi nežije, soud mu před sedmi lety stanovil povinnost platit výživné ve výši 2 400 Kč za měsíc. Syn teď ale začal studovat na gymnáziu a zvýšily se jeho nároky. Hraje florbal a potřeboval by doučování z angličtiny. Teď k tomu má jet ještě se školou na lyžařský výcvik, který není vůbec levný, a já na něj asi nebudu mít finance. Celkově náklady na jeho potřeby v poslední době dost vzrostly a já už je nejsem schopná pokrýt ze svého platu. Co mám dělat?

Odpověď

Pokud už synovi nestačí soudem určené výživné, doporučujeme o tom v první řadě jeho otce informovat a pokusit se s ním **domluvit** na zvýšení výživného. Pokud by nebyl ochoten začít platit více, nezbude vám než se znovu **obrátit s návrhem na soud**. Soud v případě řešení záležitostí týkajících se dětí, jako je výše vyživovací povinnosti, úprava styku apod. nerozhoduje jednou provždy.

Naopak, **bere se ohled na to, že situace se mění** a je často nutné vydat rozhodnutí nové, které by více odpovídalo aktuálnímu stavu. V návrhu, který budete zasílat na okresní soud, v jehož obvodu má syn bydliště, zdůvodněte, proč žádáte o zvýšení výživného.

Bude postačovat, když vysvětlíte, jak vzrostly jeho nároky od doby před sedmi lety, kdy soud výživné otci stanovoval. Opět nic nezkažte tím, když požádáte o částku o něco vyšší. Soud totiž částkou není vázán a může ji změnit – o tom více v kapitole **1.1. V jaké výši můžu požadovat výživné na děti?**

Za podání návrhu se neplatí žádný soudní poplatek. Je však potřeba počítat s tím, že bude nějakou **chvilu trvat, než soud o vašem návrhu rozhodne**. Lze předpokládat, že soud bude opět nařizovat ústní jednání, kam si pozve vás, otce a možná i syna. Situace na každém okresním soudě je jiná, takže nelze přesně říci, jak dlouho vše potrvá, nicméně počítali bychom s minimálně třemi měsíci. Tato doba se může ještě prodloužit v případě, že byste vy či otec nebyli s rozhodnutím soudu spokojeni a využili byste možnosti podat odvolání.

Pokud je situace akutní, můžete využít možnosti podat **návrh na vydání předběžného opatření**, kterým by soud uložil otci, aby platil výživné v nezbytné míře. Soud o takovém návrhu musí rozhodnout do sedmi dnů. V návrhu je potřeba důsledně vysvětlit, proč chcete po soudu takto rychlé rozhodnutí, a doplnit ho o důkazy. Pokud by totiž takové odůvodnění či důkazy chyběly, soud by opatření nevydal.

Tento přísný požadavek je v zákoně obsažen z toho důvodu, že vzhledem ke krátkému času, který soud na rozhodnutí má, bude odkázán zpravidla pouze na vaše vysvětlení, neboť nebude mít čas na opatřování jiných důkazů. Pokud by vám soud vyhověl a předběžné opatření vydal, neznamená to ještě, že je tím věc

skončena. Naopak, po vydání předběžného opatření bude probíhat klasické soudní řízení s ústním jednáním, které bude zakončeno vydáním rozhodnutí.

Toto závěrečné rozhodnutí se může lišit od usnesení o vydání předběžného opatření, tj. částka výživného může být jiná. Předběžným opatřením se vyživovací povinnost stanovuje pouze v nezbytné míře.

V případě, že by soud váš návrh na vydání předběžného opatření zamítl, můžete se odvolat, případně můžete za nějaký čas podat nový návrh na vydání předběžného opatření.

Existuje ještě další možnost, a sice že budete v průběhu soudního řízení požadovat, aby otec částku, o které se mu výživné zvýší, **dopltil zpětně, a to až za dobu tří let** (lze i u zletilých dětí).

právní předpisy:

- § 76 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu – předběžné opatření
- § 922 odst. 1 nového občanského zákoníku – právo na zpětné doplacení výživného
- § 923 odst. 1 nového občanského zákoníku – změna výše výživného z důvodu změny poměrů

1.3. Může druhý rodič žádat o snížení výživného?

----- Dotaz -----

Mám s bývalým manželem 3letou dceru, na kterou platí výživné ve výši 2 000 Kč, což mu určil soud. Bývalý manžel se znovu oženil a narodilo se mu další dítě. Navíc má prý nějaké problémy v práci. Když jsme se naposledy viděli, tak mi naznačoval, že už mi nebude moct na dceru platit celé dva tisíce. Může si otec sám od sebe částku snížit? Myslela jsem, že to musí rozhodnout soud. Mám strach, že mi přestane platit, jsem ještě na rodičovské dovolené a nemám dostatek financí, abych takovou díru v rozpočtu sama pokryla.

----- Odpověď -----

Váš bývalý manžel si **sám od sebe částku**, kterou mu stanovil soud platit na výživném, **snížit nemůže**. Výživné by mu mohl snížit pouze soud. Váš bývalý manžel má možnost podat návrh na soud na snížení výživného. Jak bylo vysvětleno v předchozí kapitole, soudní rozhodnutí v záležitostech týkajících se dětí nejsou činěna jednou provždy, ale je brán ohled na změnu situace.

Pokud tedy váš bývalý manžel již není schopen platit výživné v určené výši, měl by podat návrh na soud – o tom více v kapitolách **1.1. V jaké výši můžu požadovat výživné na děti?** a **1.2. Co mám**

dělat, když potřebuji zvýšit výživné na dítě? Není však jisté, zda mu soud vyhoví. Při určování výše výživného se bere ohled nejen na možnosti a schopnosti rodiče, ale i na potřeby dětí.

Pokud by bývalý manžel přestal platit určené výživné na dceru, aniž by mu soud tuto částku snížil, můžete po něm **výživné vymáhat**. O tom se více dočtete v kapitole **1.7. Jak postupovat, když rodič přestal platit výživné?** a **1.8. Co mám dělat, když partner platí výživné na dítě nepravdělně?**

právní předpisy:

- § 913 a 915 odst. 1 nového občanského zákoníku – určování výše výživného
- § 923 odst. 1 nového občanského zákoníku – změna výše výživného z důvodu změny poměrů

1.4. Lze čas strávený s dětmi započítat do výživného?

----- Dotaz -----

Jsem rozvedená, s bývalým manželem mám dvě děti, které jsou v mé péči. Otec platí na každé dítě výživné ve výši 2 000 Kč. Bývalý manžel si vždy brával děti na víkendy a o prázdninách na 14 dní.

Nyní mi řekl, že mi bude dávat dohromady jenom 3 000 Kč, protože ho prý děti, když je má u sebe, také něco stojí. Sdělil mi, že tu zbývající tisícikorunu si započítá na náklady, které s dětmi má. Já s takovým postupem nesouhlasím, co mám dělat?

----- Odpověď -----

Váš bývalý manžel **není oprávněn** chtít po vás **zaplatit dobu**, kterou strávil s dětmi, **ani náklady**, které na děti po tuto dobu vynaložil (např. peníze za jídlo, vstupenky do ZOO), ani si o tuto částku nemůže snížit výživné.

Bývalý manžel je povinen platit výživné ve výši, které mu určil soud, nebo ve výši, ke které se zavázal v dohodě o výživném. Více o způsobech stanovení výživného se dočtete v kapitole **1.1. V jaké výši můžu požadovat výživné na děti?**

Proti výživnému na nezletilé děti **není možné započítat žádnou jinou pohledávku**. Pokud byste tedy například bývalému manželovi dlužila 4 000 Kč, které vám zapůjčil na opravu pračky, nemohl by si tento dluh započíst na výživné, které má v následujícím měsíci platit na děti.

V případě, že bývalý manžel není schopen posílat výživné ve stanovené výši, může on sám podat **návrh k soudu na změnu výživného**. Rozhodně však není oprávněn snížit částku výživného jen ze své vůle. Soud při rozhodování o změně výživného musí brát v potaz nejen situaci otce, ale především zájem na řádném vývoji dítěte – je tedy otázkou, zda by návrhu otce na snížení výživného

vyhověl. Další informace o snižování výživného se dočtete v kapitole **1.3. Může druhý rodič žádat o snížení výživného?**

Pokud váš bývalý manžel **přestane platit výživné** nebo bude platit pouze část výživného, máte dvě možnosti, jak situaci řešit. Více o těchto možnostech se dočtete v kapitole **1.7. Jak postupovat, když rodič přestal platit výživné?** a **1.8. Co mám dělat, když partner platí výživné na dítě nepravidelně?**

právní předpisy:

- § 1988 odst. 1 nového občanského zákoníku – nemožnost započíst pohledávku na výživné na nezletilé nesvéprávné dítě

1.5. Musí rodič platit výživné, i když se proti rozhodnutí soudu odvolal?

----- Dotaz -----

Mám s partnerkou tři nezletilé děti. V dubnu 2013 soud rozhodl, že děti přejdou z matčiny péče do mé péče. Soud stanovil matce výživné, na každé dítě 1 500 Kč. Matka se ale proti rozhodnutí soudu

odvolala a výživné mi dosud nezačala platit, i když už mám děti u sebe (získal jsem je na základě předběžného opatření). Termín dalšího soudu nebyl prozatím stanoven. Chci se zeptat, jestli mi matka musí výživné platit už nyní, i když se odvolala? Jak mám z matky výživné dostat?

----- **Odpověď** -----

Rozhodnutí soudu, proti kterému se matka dětí odvolala, není zatím pravomocné – na základě prvoinstančního nepravomocného rozhodnutí **zatím matka nemusí platit výživné ve stanovené výši.**

Můžete však podat **návrh na vydání předběžného opatření**, kterým se matce uloží placení výživného v nezbytné míře. Předběžné opatření je jen dočasné a slouží k úpravě poměrů do té doby, než bude vydáno „hlavní“ rozhodnutí soudu. Více o předběžném opatření se dočtete v kapitole **1.2. Co mám dělat, když potřebuji zvýšit výživné na dítě?**

Pokud soud návrhu vyhoví, bude usnesení o nařízení předběžného opatření vykonatelné dnem doručení. Pokud by matka i nadále výživné neplatila, mohl byste podat exekuční návrh – o tom více v kapitole **1.7. Jak postupovat, když rodič přestal platit výživné?** Usnesení o vydání předběžného opatření je totiž exekučním titulem. Více o exekučních titulech se dočtete v kapitole **2.1. Kdy může být proti mně zahájena exekuce?**

Pokud by soud předběžné opatření nevydal, můžete se alespoň

domáhat zaplacení výživného i zpětně – a to až za tři roky – více viz kapitola **1.2. Co mám dělat, když potřebuji zvýšit výživné na dítě?**

právní předpisy:

- § 76 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu – předběžné opatření
- § 922 odst. 1 nového občanského zákoníku – zpětné doplacení výživného

1.6. Jak dlouho musím platit výživné na dítě?

----- **Dotaz** -----

Mám 19letou dceru z prvního manželství, která právě odmaturovala na střední ekonomické škole. Již před časem jsme se domluvili, že dál už studovat nebude. Sama řekla, že si chce najít práci a od školy chce mít pokoj. Já jsem s jejím postojem souhlasil, studování jí moc nejde, maturitu udělala „s odřenýma ušima“. Navíc mám další tři nezletilé děti, které musím živit, takže jsem byl rád, že už se chce postavit na vlastní nohy a živit se sama. Nyní mi však bývalá manželka řekla, že se dcera dostala na vyšší odbor-

nou školu a bude ještě minimálně další tři roky studovat. Chci se zeptat, jestli musím stále ještě platit výživné, když už je dcera zletilá? A jestli ano, jak dlouho ještě budu muset platit? Co když se dcera rozhodne studovat celý život?

----- **Odpověď** -----

Vyživovací povinnost rodičů k dětem trvá tak dlouho, **dokud nejsou děti samy schopny se živit**. Povinnost platit výživné **není omezena věkem**, nezaniká zletilostí (tj. dosažením věku 18 let), ani dovršením 26 let dítěte. Vždy je nutné posoudit konkrétní situaci. Vyživovací povinnost může zaniknout i před dosažením věku 18 let, jestliže například dítě, které se vyučilo, si našlo odpovídající pracovní uplatnění.

To, že je vaše dceři již 19 let a dosáhla středního vzdělání s maturitou, tedy ještě neznamená, že by skončila vaše vyživovací povinnost. Ta by skončila v okamžiku, kdy by si dcera **našla zaměstnání nebo by alespoň objektivně mohla zaměstnání získat** (a bez řádného důvodu tak neučinila) a mohla se začít živit sama.

Nicméně i kdyby takový případ nastal a dcera se začala živit sama, mohlo by dojít k **obnovení vyživovací povinnosti**. V případě, že by dcera byla přijata k dalšímu studiu až za rok, a v mezidobí si sehnala zaměstnání, vaše vyživovací povinnost se by se mohla obnovit – za předpokladu, že by dcera při studiu současně nepracovala a nedosahovala příjmů, které by mohly uspokojit její potřeby.

Další studium na vysoké škole či vyšší odborné škole je totiž považováno za přípravu na budoucí povolání. A to i v případě, že

by vaše dcera začala z důvodu nedostatku vhodných pracovních míst studovat jiný obor, než na který se zaměřovala doposud.

Za pokračování studia soudy zpravidla nepovažují zahraniční pobyty či jazykové kurzy, které sice vedou ke zvýšení kvalifikace, ale nenavazují na dosažené vzdělání. Záleží však opět na konkrétním případě. Pokud dosahují rodiče dítěte vysokých příjmů, potom je podle současné soudní praxe možné po nich žádat, aby dítěti hradili i tato **nadstandardní studia**.

Na druhou stranu soudy již také rozhodly, že pokud je dítě přijaté ke studiu na vysokou školu až po čtyřech letech od ukončení středoškolského vzdělání, vyživovací povinnost k tomuto dítěti se již neobnoví.

V některých případech se také **může stát, že vyživovací povinnost rodiče k dítěti neskončí nikdy**. V praxi se jedná hlavně o případy, kdy dítě vyžaduje neustálou péči, například z důvodu svého postižení, kvůli kterému nebude nikdy schopno se samo živit. Přiznání plného invalidního důchodu a příspěvku na péči člověku s postižením neznamená **automatický zánik vyživovací povinnosti** ze strany jeho rodičů.

Vyživovací povinnost totiž zaniká až v okamžiku, kdy je dítě objektivně schopno se samo živit. Záleží jen na dítěti, jaký životní standard si svou pílí zajistí. Pokud bude pasivní, ponese si negativní důsledky samo. Jeho pasivitu nelze přičíst k tíži jeho rodičům.

Člověku, jehož postižení mu nikdy nedovolí se sám živit, nelze jeho postižení přičítat k tíži. Přiznáním sociálních dávek dítě neztrácí

právo podílet se na životní úrovni svých rodičů. Bude tedy opět záležet na konkrétní rodinné situaci.

Pokud se domníváte, že vaše dítě je už objektivně schopné žít se samo, můžete k okresnímu soudu, v jehož obvodu má dítě bydliště, podat **návrh na zrušení vyživovací povinnosti**. Za podání návrhu se neplatí soudní poplatek. V návrhu je nutné vysvětlit důvody, pro které se domníváte, že už byste výživné platit neměli. Opět může nějakou chvíli trvat, než soud rozhodne.

V případě, že by soud vaši vyživovací povinnost zrušil, neznamená to ještě, že by vám dcera musela výživné, které jste už zaplatil v mezidobí, než soud rozhodl, vrátit. U výživného, které je poskytováno **nezletilým dětem**, totiž platí zásada, že **spotřebované výživné se nevrací**. Ve vašem případě, kdy je dceři už 19 let, byste mohl soudu navrhnout, aby dceři povinnost vrátit výživné uložil.

právní předpisy:

- § 911 nového občanského zákoníku – délka trvání vyživovací povinnosti
- § 923 odst. 1 nového občanského zákoníku – spotřebované výživné se nevrací

1.7. Jak postupovat, když rodič přestal platit výživné?

Dotaz

Mám 6letého syna. Jeho otec má soudem stanovené výživné ve výši 1 200 Kč. Otec se o syna nezajímá, nikdy nás nenavštěvuje, nejsme spolu v kontaktu. Výživné ale zatím platil pravidelně. Ted už mi ale podruhé za sebou žádné peníze nepřišly. Nevím, co se stalo, na otce nemám spojení, nevím ani, kde bydlí. Peníze ale na syna potřebuji. Co mám dělat?

Odpověď

Pokud povinný rodič přestane platit výživné nebo bude platit pouze část výživného, máte dvě možnosti, jak situaci řešit. Může po partnerovi žádat uhrazení výživného pomocí **exekuce** nebo na něj podat **restní oznámení**.

A) Exekuce

Exekuce slouží k **vymožení pohledávky** (ve vašem případě dlužného výživného za dva měsíce), kterou dlužník (otec dítěte) neplní dobrovolně. K tomu, abyste mohla podat návrh na nařízení exekuce, potřebujete mít **exekuční titul**.

Exekuční titul může být v případě výživného:

- **pravomocné a vykonatelné soudní rozhodnutí**, kterým byla otci uložena vyživovací povinnost nebo
- **dohoda o výživném** schválená soudem

Více o exekučních titulech se dočtete také v kapitole [2.1. Kdy může být proti mně zahájena exekuce?](#)

Pokud byste **neměla exekuční titul** – například z toho důvodu, že jste se s otcem dítěte na placení výživného domluvila ústně, musela byste nejdříve tento exekuční titul získat. A to buď uzavřením písemné dohody, kterou byste poté předložila soudu ke schválení, nebo podáním návrhu na soud, aby otci určil vyživovací povinnost. O tom, jak postupovat, se více dočtete v kapitole [1.1. V jaké výši můžu požadovat výživné na děti?](#)

Uvádíte, že otci byla uložena vyživovací povinnost soudem, exekučním titulem proto bude toto soudní rozhodnutí a vy můžete podat **exekuční návrh**. Návrh se od 1. 1. 2013 podává již přímo soudnímu exekutorovi, kterého si můžete sama zvolit ze [seznamu vedeného Exekutorskou komorou](#). Exekutora nemusíte volit podle místa svého bydliště ani bydliště dlužníka, výběr máte skutečně volný.

Do exekučního návrhu musíte uvést jméno exekutora, kterého jste vybrala a který by měl být pověřen vedením exekuce, včetně uvedení jeho sídla. Z návrhu musí být patrné, kdo ho činí, které

věci se týká a čeho se domáháte, musíte ho podepsat a datovat. Do návrhu musíte dále uvést jméno a příjmení otce, adresu jeho trvalého pobytu a popřípadě jeho rodné číslo či datum narození. Pokud neznáte aktuální otcovu adresu trvalého pobytu, napište do exekučního návrhu adresu, která je uvedena v exekučním titulu, tj. v rozhodnutí, kterým byla otci soudem stanovena povinnost platit výživné.

V návrhu musíte také přesně označit exekuční titul. Soudní rozhodnutí nejlépe přesně označíte tak, když uvedete, kdy a kterým soudem bylo vydáno a číslo jeho spisové značky. Do návrhu dále napište, v jakém rozsahu otec vymáhanou povinnost splnil – tj. do kdy výživné platil a od kdy platit přestal. To můžete doložit například ústřížky složenek či výpisem z účtu.

Exekuční návrh třikrát vytiskněte a pošlete přímo na adresu vybraného exekutora doporučeným dopisem. K návrhu je potřeba přiložit originál či úředně ověřenou kopii exekučního titulu opatřeného potvrzením o jeho vykonatelnosti. Razítko o vykonatelnosti soudního rozhodnutí vám dají u soudu, který toto rozhodnutí vydal.

Za exekuční návrh nemusíte platit **žádný soudní poplatek**. Pokud jde o vymáhání výživného na nezletilého, jako ve vašem případě, nemusíte exekutorovi platit ani **žádnou zálohu**. Pokud by však synovi nebylo 6 let, ale například 19 let, exekutor by zaplacení zálohy mohl žádat. Bez jejího zaplacení by mohl váš exekuční návrh odmítnout.

Přestože nemusíte platit zálohu, je potřeba počítat s tím, že **exekuce bude něco stát**. Více o nákladech exekuce se dočtete v kapitole [2.5. O kolik se dluh v exekuci zvýší?](#) Tyto náklady můžete chtít zaplatit po dlužníkovi, tj. po otci dítěte. Existuje zde však riziko, že dlužník nebude mít vůbec žádný majetek, ze kterého by šla exekuce provést. V takovém případě byste musela uhradit náklady exekutora sama.

Způsob provedení exekuce zvolí exekutor, sám si také zjistí příjmy dlužníka. Do úvahy přichází srážky ze mzdy, stržení částky z účtu dlužníka, exekutor může nařídít prodej movitých věcí (automobil, luxusní hodinky apod.), prodej nemovitých věcí (rodinný dům, byt, chalupa, pozemek apod.), nebo prodej podniku. Exekutor může provádět exekuci více způsoby zároveň. Více o způsobech vedení exekuce se dočtete v kapitole [2.3. Co všechno může exekutor udělat, aby dluh vymohl?](#)

Výsledkem exekučního řízení by mělo být **vymození dlužného výživného z otce**.

Pokud by měl otec exekuci na více dluhů, je dobrou zprávou to, že výživné se chápe jako přednostní pohledávka a je uspokojováno v první řadě. Více o přednostních pohledávkách se dočtete v kapitole [2.10. Kolik peněz mi může exekutor vzít ze mzdy?](#)

Ještě považujeme za důležité zmínit, že nárok na výživné jako takový se **nepromlčuje**, ale promlčují se jednotlivé měsíční „splátky“. Pokud bylo výživné přiznáno pravomocným rozhodnutím soudou, promlčují se „splátky“ po 10 letech. Jestliže se však na výživném

rodiče pouze domluvili a tato dohoda nebyla schválena soudem, je promlčecí doba jen tři roky.

B) Trestní oznámení

Druhou možností, jak otce donutit platit výživné, je podat na něj **trestní oznámení** pro neplacení výživného. Trestní oznámení vás nic nestojí a lze ho učinit ústně na kterékoli policejní služebně nebo státním zastupitelství. Podat ho však samozřejmě můžete i písemně.

Avšak aby byl otec soudem odsouzen pro trestný čin **Zanedbání povinné výživy**, musí být splněna podmínka, že **neplatí výživné po dobu delší než čtyři měsíce**. Ve vašem případě otec neplatí „pouze“ dva měsíce, takže by nebyl shledán vinným z tohoto trestného činu.

Pro úplnost dodáváme, že výsledkem trestního řízení je potrestání otce (za předpokladu, že výživné neplatí déle než čtyři měsíce), a to **odnětím svobody až na dva roky** – může však samozřejmě dostat i podmínku. Soud může otce potrestat také tím, že mu **zakáže řídit motorová vozidla**. Další možností je, že otec z obavy z trestu využije **institutu účinné lítosti** a dluh ještě před vynesením rozsudku splatí – o této možnosti se více dočtete v kapitole [1.8. Co mám dělat, když partner platí výživné na dítě nepravdělně?](#)

Další podrobnosti o průběhu trestního řízení se dozvíte v kapitole [1.8. Co mám dělat, když partner platí výživné na dítě nepravdělně?](#)

právní předpisy:

- § 38 exekučního řádu – náležitosti exekučního návrhu
- § 196 trestního zákoníku – trestný čin zanedbání povinné výživy
- § 613 nového občanského zákoníku – doba pro promlčení u výživného
- § 629 nového občanského zákoníku – obecná promlčecí doba

1.8. Co mám dělat, když partner platí výživné na dítě nepravidelně?

Dotaz

Mám tři nezletilé děti, na které má jejich otec soudně stanovenou vyšší výživného. Výživné ale neplatí pravidelně a v dané výši. Občas zaplatí za několik měsíců dohromady, pak zase ne, ale nedá se říct, že by například čtyři měsíce po sobě vůbec nic nezaplatil. Můžu v takovém případě podat na otce trestní oznámení? A pokud ho podám, jak to bude celé probíhat? Má policie nějakou lhůtu, do kdy musí záležitost vyřešit?

Odpověď

Trestného činu **Zanedbání povinné výživy** se dopustí ten, kdo po dobu delší než **čtyři měsíce** porušuje svou povinnost vyživovat nebo zaopatřovat jiného. Jestliže však otec vždy po třech měsících neplacení najednou výživné zaplatí, **nebude se jednat o trestný čin**, a to přestože mu bude postupně narůstat dluh na výživném a vás to dostane do svízelné situace.

V tom, abyste podala na otce trestní oznámení, vám nic nebrání (podání trestního oznámení není zpoplatněno), nicméně policie s největší pravděpodobností případ odloží.

Pokud byste se trestní oznámení přece jen rozhodla podat, doporučujeme vám, abyste výslovně policii **požádala, aby vás vyrozuměla do jednoho měsíce o učiněných opatřeních**. Budete tak mít přehled o tom, jaké kroky policie podnikla, protože jinak není policie automaticky povinna vás informovat.

Přestože vaše trestní oznámení bude zřejmě odloženo, přidáváme vysvětlení o tom, jak jinak trestní řízení funguje.

Poté, co podáte na policejní stanici trestní oznámení, začíná **fáze prověřování** – policie má zjistit skutečnosti, které vedou k tomu, zda byl spáchán trestný čin. V případech zanedbání povinné výživy si od vás policie zpravidla vyžádá rozhodnutí soudu o stanovení výše výživného (či písemné dohody o výživném) a také například výpisy z účtů či ústířky složenek, ze kterých bude zřejmé, zda otec platí výživné. Zároveň si policie může otce pozvat na podání vysvětlení. Pokud se otec bez omluvy nedostaví, může ho policie předvést.

Během fáze prověřování by měla policie usilovat o zjištění toho, zda se skutečně trestný čin stal. Fázi prověřování musí **ukončit do dvou měsíců** od podaného trestního oznámení. Tuto lhůtu však může státní zástupce i opakovaně prodloužit – mělo by se však jednat o vážné důvody.

Po skončení fáze prověřování může policie **případ odložit** – což se zřejmě stane ve vašem případě, neboť policie dojde k závěru, že nebyla naplněna skutková podstata neplacení výživného po dobu delší než čtyři měsíce.

Pokud však dojde policie k závěru, že je zde podezření, že skutečně byl spáchán trestný čin, přejde do **fáze trestního stíhání**. V této fázi už dojde k obvinění otce ze spáchání trestného činu a policie bude dále vyšetřovat a získávat důkazy. Vyšetřování musí **skončit nejpozději do dvou měsíců** ode dne zahájení trestního stíhání (ne od podání trestního oznámení, ale až ode dne vydání usnesení o zahájení trestního stíhání – tj. může to být až čtyři měsíce po podání trestního oznámení). Tady opět platí, že lhůtu může státní zástupce prodloužit.

Fáze vyšetřování může skončit **zastavením řízení** (policie by až nyní došla k názoru, že se nejedná o trestný čin), nebo předáním věci **státnímu zástupci**, který připraví obžalobu (policie dojde k závěru, že mohlo dojít k trestnému činu). V důkazně jednodušších případech však policie bude moci využít i **zkráceného přípravného řízení**. Zkrácené přípravné řízení musí být skončeno nejpozději do dvou týdnů ode dne, kdy bylo otci sděleno, z jakého skutku je podezřelý. Věc je poté ihned předána státnímu zástupci, který podá soudu návrh na potrestání.

Státní zástupce je ten, kdo podává **obžalobu** k soudu. Nemá zákonem stanovenou lhůtu, do kdy to musí udělat. Státní zástupce hájí zájmy veřejnosti, přináší tedy důkazy proti obžalovanému, na čemž spolupracuje s policií.

Otec se může **vyhnout trestu** ještě před vyhlášením rozsudku tím, že **celé dlužné výživné uhradí** – jedná se o institut **účinné lítosti**. Částku by musel zaplatit buď sám, nebo stačí, aby zařídil, aby za něj někdo zaplatil. Ovšem pokud bude částka uhrazena formou exekuce, nebude to považováno za účinnou lítost a otec bude stejně odsouzen.

Aby se mohl jednat o účinnou lítost, musí být zároveň splněna podmínka, že neplacení výživného nezpůsobilo trvale nepříznivé následky. Trvale nepříznivé následky jsou následky, které již nejde napravit nebo odstranit dodatečným zaplacením výživného. Může se jednat o situaci, kdy dítě např. nebude moci studovat na určité škole nebo nebude moci podstoupit nějaké léčení.

Výsledkem soudního řízení o spáchání trestného činu zanedbání povinné výživy může být odsouzení k **trestu odnětí svobody** až na dva roky – otec může samozřejmě dostat i podmínku. Vedle toho mu soud může uložit i omezení spočívající v zákazu řízení motorových vozidel.

Nicméně výsledkem trestního řízení není přinucení otce k tomu, aby dluh zaplatil (i když by k tomu mohl sloužit institut účinné lítosti). Bohužel totiž matka, resp. dítě **nemůže** využít svého práva jako poškozený **žádat náhradu škody**. Dluh na výživném podle

současné právní teorie a praxe není dluhem ze škody způsobené trestným činem, ale dluhem z nesplněné zákonné povinnosti – tj. platit výživné na dítě. Jediné, co připadá v úvahu je, že by soud mohl obžalovanému uložit povinnost zaplacení dluhu jako **přiměřené omezení při současném uložení podmíněného trestu**. Pokud by otec dluh nezaplatil, změnilo by se podmíněné odsouzení v nepodmíněné a on by musel do vězení.

Vedle možnosti podat na otce trestní oznámení máte stále možnost vymáhat výživné po otci pomocí exekuce. O tom, jak postupovat, se dočtete v kapitole [1.7. Jak postupovat, když rodič přestal platit výživné?](#)

právní předpisy:

- § 158 odst. 2 trestního řádu – povinnosti policie na požádání vyzkoušet oznamovatele o učiněných opatřeních
- § 159 odst. 1 písm. a) trestního řádu – dvouměsíční lhůta pro fázi prověřování
- § 167 odst. 1 písm. a) trestního řádu – dvouměsíční lhůta pro fázi vyšetřování
- § 197 trestního zákoníku – institut účinné lítosti u trestného činu zanedbání povinné výživy
- § 43 odst. 3 trestního řádu – žádost poškozeného o náhradu škody
- § 82 odst. 2 trestního zákoníku – uložení přiměřeného omezení při současném uložení podmíněného trestu

1.9. Lze žádat placení výživného po prarodičích, když jejich syn neplatí?

Dotaz

Bývalý manžel na syna vůbec neplatí, a to už víc jak dva roky, nevím jak z něho dluh dostat. Nepracuje, není ani veden na úřadu práce. Živí ho jeho matka, tak mě napadlo, jestli bych nemohla chtít platit výživné po ní. Je to možné?

Odpověď

Převedení dluhu na výživném na matku bývalého manžela bez dalšího možné není. Matka bývalého manžela (tj. babička vašeho syna) by musela s převzetím dluhu souhlasit a s bývalým manželem uzavřít písemnou smlouvu.

Pokud váš bývalý manžel na syna výživné vůbec neplatí, můžete na něj podat **trestní oznámení** nebo podat exekuční návrh. Více o těchto možnostech se dočtete v kapitole [1.7. Jak postupovat, když rodič přestal platit výživné?](#) a [1.8. Co mám dělat, když partner platí výživné na dítě nepravidelně?](#)

Další možností je podat k soudu návrh, aby bylo **placení výživného určeno babičce**, tj. matce bývalého manžela. **I prarodiče mají vyživovací povinnost** ke svým vnoučatům, ale mnohem **omeze-**

nějsí než rodiče. Pro podání návrhu na určení vyživovací povinnosti babičce platí totéž, co bylo napsáno v kapitole [1.1. V jaké výši můžu požadovat výživné na děti?](#)

Vyživovací povinnost prarodičů se uplatní v případě, že rodiče nejsou schopni výživu z objektivních důvodů obstarat sami a nezletilé dítě stanovení výživného nutně potřebuje. Uložení takové povinnosti ale neznamená, že by celý dluh bývalého manžela na výživném přešel na jeho matku. Ona by měla ze zákona povinnost platit výživné až ode dne právní moci rozsudku. Nicméně soud může stanovit povinnost placení výživného **až za dobu tří let zpátky**.

Bohužel v praxi nejsou soudy v situacích, jako je vaše, k ukládání vyživovací povinnosti prarodičům příliš nakloněny, takže vám nedokážeme říci, zda byste byla s podáním návrhu úspěšná.

O této otázce už rozhodoval Ústavní soud. Jednalo se o případ, kdy otec nezletilých dětí dlužil na výživném přes 100 tisíc Kč, byl dokonce odsouzen k trestu odnětí svobody na 10 měsíců nepodmíněně. Otec byl nezaměstnaný, předchozí zaměstnání mu zanikla vždy ještě ve zkušební době, o podporu v nezaměstnanosti nepožádal. Pracoval pouze nárazově, zřejmě tak, aby neměl příjem, který by mohl být postižen exekucí.

A přesto Ústavní soud uzavřel, **že se nejednalo o objektivní důvody**, protože se otec majetkového prospěchu vzdal bez vážného důvodu. To, že nemohl platit výživné, bylo dáno čistě jeho subjektivními důvody, a proto soud vyživovací povinnost prarodičům neuložil.

Vyživovací povinnost prarodičů se tak uplatňuje spíše v případech, kdy jeden z rodičů není k nalezení (např. uprchl do zahraničí) nebo zemře. **Na případy, kdy se rodič placení výživného vyhýbá, se v praxi neuplatňuje.**

právní předpisy:

- § 910 odst. 2 nového občanského zákoníku – vyživovací povinnost prarodičů
- § 922 odst. nového občanského zákoníku – uložení vyživovací povinnosti až za dobu 3 let zpátky
- Nález Ústavního soudu I.ÚS1276/10

2.1. Kdy může být proti mně zahájena exekuce?

Dotaz

Mám hypotéku na byt, půjčku a pár dalších závazků. Manželka je na mateřské dovolené se synem. Přišel jsem o práci a teď nemám na to, abych zaplatil všechny splátky. Bojím se, že dorazí exekutor a o všechno přijdu. Kdy může exekutor přijít?

Odpověď

Exekuci může váš věřitel navrhnout teprve ve chvíli, kdy je schopen exekutorovi doložit tzv. exekuční titul. Ten může mít více podob. Nejčastěji se jedná o tato rozhodnutí:

- **soudní rozhodnutí**

Věřitel, ať už je to banka, úvěrová společnost nebo třeba soused, který vám půjčil peníze, podá k soudu žalobu nebo jiný návrh. Soud poté vydá rozsudek, ve kterém vám stanoví povinnost něco zaplatit, popř. jinou povinnost (vydat věc, vyklidit byt apod.).

Soud určí lhůtu, do které musíte povinnost splnit. Když není povinnost v této lhůtě splněna, stává se rozhodnutí vykonatelné a věřitel může navrhnout zahájení exekuce.

Soud může podobně rozhodnout o povinnosti zaplatit peníze také v případech, že je způsobena škoda trestným činem.

- **rozhodčí nález**

Rozhodce rozhoduje podobně jako soud. Může se jednat v podstatě o kohokoliv, koho si věřitel s vámi, jako dlužníkem, dohodl ve smlouvě. Proto věnujte při podepisování jakékoliv smlouvy vždy zvláštní pozornost tomu, zda smlouva neobsahuje informaci o tom, že případný spor bude řešit rozhodce.

- **rozhodnutí jiného orgánu**

Kromě soudů a rozhodců vám může nějakou povinnost (nejčastěji abyste něco zaplatili) uložit i jiný orgán, např. obec v přestupkovém řízení (pokuta za rušení nočního klidu nebo překročení povolené rychlosti) nebo ve věci místních poplatků (platební výměr na poplatek „za popelnice“ nebo „za psa“).

- **notářský nebo exekutorský zápis s přímou vykonatelností**

Pokud s věřitelem podepíšete smlouvu u notáře a smlouva bude obsahovat váš souhlas s touto tzv. přímou vykonatelností, nemusí se věřitel nejdříve obracet na soud, ale může se obrátit na exekutora přímo. Dříve tyto zápisy mohli sepisovat i exekutoři, od 1. ledna 2013 je mohou sepisovat pouze notáři. S dříve podepsanými exekutorskými zápisy se ale věřitel na exekutory může stále obracet. Exekuci nemusí vykonávat stejný exekutor, který zápis sepsal. Nejčastěji jsou tyto dohody podepisované až ve chvíli,

kdy se původní smlouva neplní. Věřitel vám může říct, že splácení dluhu povolí, jen pokud podepíšete takovýto notářský zápis. Zda je to pro vás výhodné, záleží na konkrétní situaci a podmínkách.

- **rozhodnutí ve věci nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení**

Jde o rozhodnutí zdravotních pojišťoven a orgánů správy sociálního zabezpečení o dlužném pojistném nebo např. o přeplatku na poskytovaných dávkách.

Exekuci tedy vždy musí něco předcházet – rozhodnutí soudu, rozhodce nebo jiného orgánu, vyměření dluhu zdravotní pojišťovnou nebo třeba úřadem práce, popř. vaše dohoda s věřitelem a podepsání notářského zápisu. **Je proto důležité přebírat poštu na adrese vašeho trvalého bydliště**, abyste o těchto krocích úřadů nebo věřitele včas věděl.

Pokud se v místě trvalého bydliště nezdržujete, **nechte si přeposílat poštu na aktuální adresu** (i když ani toto řešení není vždy sto procentní). Čas od času je také dobré zajít na soud, v jehož obvodu máte trvalé bydliště, a zeptat se, zda není na vaše jméno vedeno nějaké řízení. Tak máte možnost včas zjistit nějaké hrozící nebezpečí a případně mu zabránit. Doporučujeme toto absolvovat vždy alespoň jednou ročně.

Jinou možností je pak **zřízení datové schránky**, kterou lze vybírat prostřednictvím internetu v podstatě kdekoli, je jí však také potřeba důsledně hlídat.

Ve chvíli, kdy víte, že už nebudete moci všechny své závazky řádně zaplatit, je nejlepší začít se všemi věřiteli jednat – mohou vám povolit odklad splátek, snížit měsíční splátky, sloučit více půjček apod. Můžete také přemýšlet o prodeji některých svých věcí, ze kterých by bylo možné dluhy zaplatit. Váš prodej by měl být výhodnější než pozdější prodej v exekuci (viz kapitola [2.12. Můžu zaplatit exekuci z prodeje svých věcí?](#)). Také v případě, že už se věřitelé obrátí na soud nebo rozhodce, můžete navrhnout, aby byl dluh splácen v přiměřených částkách nebo zaplacen z výtěžku prodeje nějaké věci. Všemi těmito způsoby můžete exekuci předejít a ušetřit si tak náklady za exekuční řízení.

právní předpisy:

- § 40 exekučního řádu, č. 120/2001 Sb.

2.2. Jak se dozvím o tom, že proti mně byla exekuce zahájena?

Dotaz

Nevěděl jsem, že mám exekuci a najednou mi od exekutora přišla spousta papírů. Chce po mně, abych do třiceti dnů zaplatil 17 000 Kč, jinak mi dluh ještě vzroste a strhnou mi peníze ze mzdy. Jak je možné, že jsem se o exekuci nedozvěděl dřív?

Odpověď

Postup, který uvádíte, odpovídá běžnému průběhu exekuce. Exekutora pověřuje na základě návrhu věřitele soud. Věřitel si z exekutorů zapsaných u Exekutorské komory může vybrat kteréhokoliv, nezáleží ani na jeho, ani na vašem místě bydliště. K tomu, aby mohl věřitel návrh podat, musejí být splněny podmínky – zejména musí být věřitel předložit exekuční titul (viz kapitola [2.1. Kdy může být proti mně zahájena exekuce?](#)).

V praxi to vypadá tak, že věřitel sepiše **návrh na zahájení exekuce**, který podá u exekutora. Exekutor návrh zkontroluje, a pokud má všechny náležitosti, musí do 15 dnů požádat soud o pověření (okresní soud podle vašeho bydliště). Soud má opět 15 dnů na rozhodnutí – když jsou splněny všechny podmínky, soud exekutora pověří. Exekutor vám poté musí doručit **vyrozumění o zahájení exekuce**. Právě z tohoto vyrozumění zjistíte, že je proti vám vedena exekuce.

Exekutor vás v první zásilce musí poučit o možnosti zaplatit celou exekuci dobrovolně do třiceti dnů – většinou přiloží **výzvu k dobrovolné úhradě dluhu**. Pokud zaplatíte v této lhůtě, sníží se celkové náklady exekuce (o 50 % se sníží odměna exekutora a při dluhu nepřesahujícím 10 000 Kč i náhrada hotových výdajů – více k nákladům exekuce v kapitole [2.5. O kolik se dluh v exekuci zvýší?](#)). Pokud zaplatíte ve stanovené lhůtě, exekutor musí neprodleně vydat příkaz k úhradě nákladům exekuce, kde budou vyčíslené tyto snížené náklady a exekuce následně skončí.

právní předpisy:

■ § 44 a § 46 odst. 6 exekučního řádu, č. 120/2001 Sb.

2.3. Co všechno může exekutor udělat, aby dluh vymohl?

Dotaz

Žiji sám v bytě, který jsem zdědil po otci. Pracuji jako učitel na místní základní škole. Před časem jsem zapomněl doplatit jeden dluh, kvůli kterému soud vydal platební rozkaz. Nebránil jsem se proti němu, ani jsem ho nezaplatil, a teď je na mě nařízená exekuce na částku 76 420 Kč. Co všechno může exekutor udělat, aby peníze vymohl?

Odověď

Zákon jasně stanoví způsoby, kterými po vás může exekutor dlužnou částku vymáhat. Exekutor dohledává váš majetek, zjišťuje, zda jste majitelem nemovitosti, zda jste zaměstnaný nebo máte jiný příjem, zda máte účet v bance, nějaké spoření apod. Podle toho, co zjistí a jak vysoká je vymáhaná částka, vybere exekutor jeden nebo více způsobů, kterými bude dluh vymáhat. Vybírá i bez návrhu věřitele a to tak, aby co nejrychleji a nejúčinněji peníze vymohl.

Pokud se jedná o zaplacení peněžité částky, může exekutor vybrat z těchto způsobů:

- **srážky ze mzdy a jiných příjmů** – exekutor může nařídit vašemu zaměstnavateli nebo plátcí jiného příjmu (např. důchodu, některých dávek), aby část mzdy zasílal přímo jemu a vám jen zbylou část. Zákon a nařízení vlády jasně stanoví, z jakých příjmů a jaká část vám může být stržena – více o tomto způsobu v kapitolách [2.10. Kolik peněz mi může exekutor vzít ze mzdy?](#) a [2.11. Může mi exekutor strhávat z dávek a jiných příjmů?](#)
- **příkázání pohledávky** – nejčastěji se jedná o pohledávku z bankovního účtu, tedy exekutor může obstatit váš účet (o tomto způsobu se více dozvíte v kapitole [2.9. Co můžu dělat, když mi exekutor zablokoval účet?](#)). Nemusí však jít pouze o účet nebo spoření v bance. Je možné, že vám má někdo splácet nějaký dluh – exekutor může rozhodnout, že váš dlužník bude rovnou platit vašemu věřiteli, aby se peníze dostaly rovnou na úhradu dluhu.
- **prodej movitých a nemovitých věcí** – exekutor vás může navštívit doma, sepsat a zabavit vaše věci, stejně vám může zabavit např. automobil a v odůvodněných případech může také nařídit prodej vaší nemovitosti, ať už je to dům nebo třeba pozemek. Více o prodeji movitých věcí v kapitole [2.13. Co všechno mi může exekutor doma zabavit?](#) a o prodeji nemovitosti v kapitole [2.12. Můžu zaplatit exekuci z prodeje svých věcí?](#)

- **správa nemovitostí** – např. pronájem bytů, ze kterých by se exekuce splácela
- **postížení podniku** – v případě, že byste podnikal
- **zřízení exekutorského zástavního práva** – exekutor může před prodejem nemovitosti přistoupit k zřízení exekutorského zástavního práva, které se zapíše do katastru nemovitosti a určuje pořadí pohledávek v případě více dluhů a následného prodeje nemovitosti
- **pozastavení řídičského oprávnění** – nový způsob exekuce od ledna 2013, který je možný pouze v případě, že se jedná o dluh na výživném na nezletilé dítě (více se dozvíte v kapitole [2.10. Kolik peněz mi může exekutor vzít ze mzdy?](#))

Exekutor má také další zákonné způsoby, jak vynutit jiné povinnosti než zaplacení peněz – může vyklidit byt, dům nebo pozemek, odebrat určitou věc, rozdělit věc patřící více vlastníkům nebo vynutit určité práce nebo výkony. Pokud však máte peněžitý dluh, týkají se vás pouze způsoby uvedené v odrážkách.

Exekutor může zajistit váš majetek jen v takovém rozsahu, který bude stačit k zaplacení celé exekuce, tj. vymáhané částky, případných úroků a také nákladů samotné exekuce. Zvolený způsob exekuce by tedy měl být vhodný pro danou situaci a **přiměřený výši částky**. Pokud by nestačil jeden způsob, může exekutor nařídit způsobů víc, a to buď současně, nebo postupně, tak jak se bude exekuce vyvíjet. Prodej movitých a nemovitých věcí a podni-

ku lze nařídit pouze v případě, že k vymožení dluhu nepostačují jiné způsoby.

Ve vašem případě se nabízí otázka, jestli může exekutor zahájit prodej vašeho bytu. Záleží samozřejmě na tom, jaká je odhadovaná cena bytu, na první pohled se však zdá, že by takový prodej neměl být přiměřený, dluh není zase tak vysoký. I v takovém případě však může výjimečně dojít k prodeji nemovitosti – pokud by tu nebyl žádný jiný způsob, jak z vás peníze vymoci, může exekutor o prodeji rozhodnout.

O tom, které způsoby exekutor zvolil, se dozvíte z **exekučního příkazu**, popř. více exekučních příkazů. Exekuční příkaz vám musí být jako povinnému vždy doručen. Ne vždy jste ale první, komu se doručuje.

Pokud bude chtít exekutor postihnout váš příjem, doručí exekuční příkaz nejdříve zaměstnavateli, který z něj začne strhávat. Teprve potom se doručuje exekuční příkaz vám. Je to tak proto, aby povinný nemohl své prostředky dříve vybrat. Exekuční příkaz o srážkách ze mzdy se doručuje vám a zaměstnavateli, popř. plátcí jiného příjmu. Exekuční příkaz o zřízení zástavního práva nebo prodeji nemovitosti se posílá také na katastr nemovitostí. Exekuční příkaz prodejem movitých věcí vám exekutor doručí zpravidla až při osobní návštěvě, kdy bude věci sepisovat – nejspíše před soupisem vám ho musí předložit.

právní předpisy:

- § 47 - 49 a § 58 - 73 exekučního řádu, č. 120/2001 Sb.
- Část VI. občanského soudního řádu, č. 99/1963 Sb.

2.4. Můžu začít dluh v exekuci splácet a předejít tak nucenému vymáhání?

Dotaz

Byla mi nařízena exekuce na dluh z půjčky. Celkově teď mám zaplatit přes 50 000 Kč, tolik ale nemám. Chtěl bych dluh začít splácet po 1 000 Kč měsíčně. Vyhnu se tak tomu, aby mi exekutor obstavil plat nebo přišel ke mně domů a polepil věci?

Odpověď

Je určitě dobře, že se snažíte svou situaci řešit a chcete dluh splácet. O splátkový kalendář můžete exekutora požádat, exekutor ho však většinou nepovolí. Jeho úkolem je vymoci dluh co nejrychleji a neúčinněji. Proto pokud máte příjem a/nebo účet, exekutor je zablokuje, už jen proto, aby měl výhodnější pořadí oproti případným dalším exekucím. Nicméně i za těchto podmínek je pro

vás dobré, abyste dluh splácet začal. Exekuce trvá podle různých okolností různě rychle, takže je možné, že splácením dalším krokům exekutora předejdete.

V každém případě musí exekutor každou platbu na dluh přijmout, i když splátkový kalendář nepovolil, a vám se tak dluh o tuto částku snižuje.

2.5. O kolik se dluh v exekuci zvýší?

Dotaz

Jel jsem načerno v MHD. Chytil mne revizor a uložil mi pokutu ve výši 1 026 Kč, kterou jsem nezaplatil. Soud vydal platební rozkaz, který mi stanovil povinnost zaplatit nejen pokutu, ale i soudní poplatek 400 Kč a náklady za právníka dopravního podniku ve stejné výši, jako byla pokuta (dalších 1 026 Kč). Exekutor teď po mě chce 10 860 Kč. Jak to, že se z tak malého dluhu stal tak velký?

Odpověď

Náklady exekuce jsou poměrně vysoké. Odvíjí se od výše vymáhané částky a složitosti vymáhání. Exekutor má většinou už v exekučním příkazu uvedené tzv. **předběžné náklady**, které vypočítá podle stanovených základních částek.

Konečná výše nákladů je známá až ve chvíli, kdy o nich exekutor rozhodne v **příkazu k úhradě nákladů exekuce**. V tomto rozhodnutí musí exekutor náklady přesně rozepsat a zdůvodnit, jak jednotlivé položky vypočítal.

Náklady se skládají z těchto položek:

- **odměna exekutora** – částka určená podle výše exekuce, nejméně 3 000 Kč, jinak 15 % z požadované částky. Pokud je částka vyšší než 3 000 000 Kč, procento z přebytku se snižuje.
- **náhrada hotových výdajů** – tato částka má exekutorovi nahradit všechny výdaje spojené s prováděním exekuce (za cesty, poštovné, telefon apod.). Základní částka je 3 500 Kč, do této výše nemusí exekutor skutečné výdaje prokazovat. Pokud však žádá víc, musí všechny výdaje podložit. Pokud je v exekuci více oprávněných (těch, komu vymáhané peníze patří), nebo povinných (dlužníků), náhrada se zvyšuje o 20 % (dva povinní nebo oprávnění) nebo o 50 % (více než dva).
- **náhrada za cestovní výdaje** – pokud exekutor cestuje mimo svoje sídlo, může vyúčtovat náklady spojené s cestováním, nejvíce však 1 500 Kč za takovou cestu
- **náhrada za ztrátu času při provádění exekuce** – v případě, že exekutor musí provést úkon mimo svoje sídlo, je to 50 Kč za každou započatou čtvrt hodinu, maximálně však 500 Kč za jednu takovou cestu

- **náhrada za doručování písemností** – pokud je exekutor doručuje osobně, může účtovat 50 Kč za doručení jedné písemnosti
- **náhrada za znalecké posudky a překlady** – pokud je nezbytné je pořídit, započítají se do nákladů exekuce také tyto výdaje, které nejsou zahrnuty v paušální částce za hotové výdaje
- **daň z přidané hodnoty** – 21 % z celkových nákladů, pokud je exekutor plátcem DPH.

Z uvedeného vyplývá, že náklady exekuce jsou nejméně 6 500 Kč bez daně, 7 865 Kč s daní. V případě, že vymáhaná částka je nižší než 10 000 Kč a uhradíte dluh v třicetidenní lhůtě po doručení vyznění o zahájení exekuce, jsou **náklady snižené na polovinu**, tedy na 3 250 Kč bez daně, 3 933 Kč s daní.

Další položkou, která se u nákladů exekuce objevuje, jsou **náklady oprávněného**. Také sám věřitel, který se exekucí domáhá zaplacení svých peněz, má nárok na zaplacení všech vynaložených nákladů – většinou se jedná o náklady za právní zastoupení. Pokud oprávněného zastupuje advokát, může účtovat náklady podle tzv. advokátního tarifu, kde se cena opět odvíjí od výše vymáhané částky a počtu úkonů. V exekuci většinou advokát provede dva úkony – převezme případ a sepiše návrh na zahájení exekuce, nejsou ale vyloučené další úkony. Ve vašem případě jsou náklady za advokáta 2 945 Kč. Pokud je vymáhaná částka nižší než náklady na advokáta, některé soudy ji sniží na stejnou částku.

V některých případech nemusí být dokonce náklady oprávněného přiznané vůbec – zejména pokud se jedná o společnosti, které podnikají v oblasti vymáhání pohledávek a neměly by právní pomoc potřebovat.

Pokud chcete náklady oprávněného snížit nebo nesouhlasíte s jednotlivými položkami nákladů exekutora, **můžete proti příkazu k úhradě nákladů exekuce podat do osmi dnů námitky**. Když jim nevyhoví sám exekutor, musí je postoupit soudu, který buď příkaz zruší, změní, nebo jej potvrdí. V námitkách uveďte, se kterou položkou nesouhlasíte a proč – např. nemusíte souhlasit s náhradou za cestovné za cestu, kterou exekutor vůbec neprovedl, nebo pokud si za ni naúčtoval více než 1 500 Kč. Můžete také namítat, že exekutor hotové výdaje, které přesahují základní částku, nezduvodnil a neprokázal.

právní předpisy:

- § 87 - 89 exekučního řádu, č. 120/2001 Sb.
- vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001, o odměně a náhradách exekutora

2.6. Jak se mohu proti exekuci bránit?

Dotaz

Exekutor proti mně vede exekuci kvůli dluhu, o kterém vůbec nevím, vůbec neznám ani toho, kdo po mně peníze chce. Rozhodnutí soudu, které se v exekuci vykonává, jsem nedostal, proto jsem se nemohl bránit. Jak se mám bránit teď? Přece nebudu platit dluh, který mi nevznikl... Nakonec ani nic nemám, takže mi exekutor nemůže víc vzít.

Odpověď

Pokud máte za to, že je exekuce neoprávněná, můžete navrhnout, aby byla zastavena. Exekutor, popř. soud exekuci zastaví, pokud zjistí, že **exekuční titul není vykonatelný** – tzn. rozhodnutí, podle kterého se exekuce nařídila nebylo správně doručeno nebo jste se proti němu odvolal a běží další řízení, a nebo ještě neuběhla lhůta, kdy máte dluh zaplatit. Exekuce bude také zastavena, pokud bylo původní rozhodnutí zrušeno např. Nejvyšším nebo Ústavním soudem.

Exekuce může být **zastavena i z důvodu nemajetnosti**, tj. pokud váš majetek a příjmy nestačí ani na to, aby se zaplatily exekuční náklady. Toto zastavení však není automatické. Pokud v tuto chvíli nemáte žádnou práci, ale je možné, že si ji brzy najdete,

protože vám v tom nic nebrání, soud většinou návrh na zastavení zamítne. Exekuce se z důvodu nemajetnosti zastavuje zejména u starších lidí nebo lidí se zdravotním omezením, kteří už pracovat nejspíše nebudou nebo nemohou, a jen tehdy, pokud nemají žádný jiný majetek nebo příjem, který by alespoň část dluhu zaplatil.

Exekuce může být zastavena také v případě, že **postihuje věci, které jsou z exekuce vyloučeny** (např. obvyklé vybavení domácnosti) nebo k nim má někdo jiný právo vylučující exekuci. Exekuce je také zastavena vždy, pokud to navrhne sám oprávněný (ten, kterému peníze dlužíte).

Kromě uvedených důvodů mohou nastat i další, které zákon přesně nejmenuje, ale které exekuci činí **nepřípustnou**. Nezapomeňte však, že až na vzácné výjimky nemůže exekutor nebo exekuční soud zjišťovat, zda je původní rozhodnutí správné. Pokud je exekuce nařízená na základě soudního rozhodnutí, **nemůžete až v exekuci namítat, že dluh byl promlčený nebo že smluvní pokuta je nepřiměřeně vysoká** – takový návrh by byl zamítnut, protože tyto námítky měly zaznít před vydáním původního rozhodnutí. Zmíněné výjimky se týkají případů, kdy exekuce není nařízená na základě soudního rozhodnutí, ale jedná se např. o dluh na zdravotním pojištění, o kterém rozhodla sama pojišťovna v platebním výměru.

Návrh na zastavení exekuce musíte podat do 15 dnů ode dne, kdy jste se o důvodu pro zastavení dozvěděl, jinak exekutor návrh jako opožděný odmítne. Výjimkou je, pokud podáte návrh na zastavení exekuce do třiceti dnů od chvíle, kdy vám bylo doručeno

vyrozumění o zahájení exekuce. Exekuce nebude v tomto případě až do rozhodnutí o návrhu prováděna – exekutor nemůže přijet k vám domů a sepsat movité věci, z platu se sice strhává, ale peníze jsou na samostatném účtu a „čekají“ na rozhodnutí.

Exekutor po obdržení vašeho návrhu na zastavení exekuce vyzve oprávněného, aby se k němu vyjádřil – pokud souhlasí, je exekuce zastavena. Pokud nesouhlasí, rozhoduje o návrhu exekuční soud, který může nařídít jednání a vyslechnout vás. Proti rozhodnutí soudu o vašem návrhu je možné se odvolat ke krajskému soudu. Po celou dobu rozhodování o vašem návrhu exekuce dále běží, pokud není odložena – tak se stane, pokud je předpoklad, že exekuce bude zastavena.

O takovém odkladu může exekutor rozhodnout i bez vašeho návrhu, můžete však odklad žádat už v návrhu na zastavení. Jinak může exekutor i poté, co jste navrhli zastavení, exekuci vykonávat, tj. může vám být sráženo ze mzdy, můžete mít obstavený účet, může přijet exekutorský vykonavatel a sepsat vaše movité věci, případně je prodávat v dražbě. V případě, že však nakonec bude exekuce zastavená, musí vám exekutor vše, co by bylo zapláceno nebo strženo, navíc vrátit.

Nezapomeňte také na to, že každý krok navíc v exekučním řízení přináší zvýšené náklady. Pokud tedy vašemu návrhu nebude vyhověno, budou úkony exekutora, které nepokryjí paušální sazby, připočítány k nákladům exekuce. Stejně tak se mohou navýšit náklady oprávněného za právní zastoupení, pokud bude muset jeho advokát podávat v řízení nějaká vyjádření nebo činit jiné kroky.

Zvýšené náklady pak bude exekutor opět vymáhat po vás.

Ve vyzoomění o zahájení exekuce i v exekučním příkazu, které vám musí být doručeny, je uvedené, které rozhodnutí se má vykonat. **Pokud si tedy nejste jistý, o jaký dluh se jedná, můžete si rozhodnutí dohledat** – v případě soudního rozhodnutí je vždy uveden soud, který rozhodnutí vydal, a číslo jednacích rozhodnutí, podle kterého se u soudu můžete objednat k nahlédnutí do spisu. Soud vám připraví celý spis a vy se můžete dočíst, z jakého důvodu bylo rozhodnutí vydáno a zda vám bylo řádně doručeno (**nezapomeňte, že pokud nepřebíráte poštu na místě trvalého bydliště, je platné i náhradní doručení, tedy uložení zásilky na vaši poštu**). Pokud se potvrdí váš předpoklad, že rozhodnutí nebylo doručeno, můžete navrhnout zastavení exekuce z prvního uvedeného důvodu, popř. k tomu připojit jako důvod vaši nemajetnost, kterou musíte doložit.

Pokud nesouhlasíte pouze s náklady exekuce, můžete se bránit námitkami proti příkazu k úhradě nákladů exekuce (viz kapitola [2.5. O kolik se dluh v exekuci zvýší?](#)).

Nad rámec zastavení exekuce je možné požádat o **odklad exekuce**, pokud by okamžité provedení exekuce pro vás bylo velmi nepříznivé z důvodů, které jste sám nezavinil. Musí se ale jednat o přechodnou situaci, po jejímž skončení může být exekuce provedena.

Jako příklad lze uvést matku samoživitelku na rodičovské dovolené, které hrozí exekuční prodej jejího bytu, protože nemá jiný

majetek ani dostatečný příjem. Po skončení rodičovské dovolené se však vrátí do zaměstnání s příjmem, ze kterého by v rozumné době byl dluh splacený. O odkladu rozhoduje exekutor do sedmi dnů, pokud návrhu nevyhoví, postoupí jej exekučnímu soudu, který musí rozhodnout v dalších patnácti dnech. V době, kdy se o návrhu rozhoduje, nesmí být exekuce provedena. O odkladu rozhodne exekutor i bez vašeho návrhu, pokud jste podal vy nebo oprávněný návrh na zastavení exekuce a vypadá to, že exekuce skutečně bude zastavena.

právní předpisy:

- § 54 - 55 exekučního řádu, č. 120/2001 Sb.
- § 268 občanského soudního řádu, č. 99/1963 Sb.

2.7. Co když mám exekuci víc?

----- Dotaz -----

Je na mě nařízená exekuce kvůli dluhu za plyn. Exekutor mi zablokoval účet, na kterém ale skoro nic nebylo, a sráží mi teď ze mzdy. Byl i u nás doma, všechny věci polepil, ale nic si neodvezl. Teď přišla další exekuce kvůli půjčce od jiného exekutora. Volala jsem mu, protože jsem chtěla splátky, to nepovolil a řekl, že mi bude srážet z platu a zabaví věci. Co mi může strhnout a zabavit, když už jednu exekuci mám?

Exekucí může proti vám souběžně běžet víc. Může jich být více u stejného exekutora, nebo mohou být u různých exekutorů. V každé exekuci zvolí exekutor způsob nebo způsoby, kterými bude peníze vymáhat, a vydá o tom exekuční příkaz (více o způsobech exekuce v kapitole [2.3. Co všechno může exekutor udělat, aby dluh vymohl?](#)). Protože vám však nemůže být strženo více, než povoluje zákon, ani nemůže být jedna věc prodána dvakrát, platí pro souběh exekucí určitá pravidla.

U srážek ze mzdy se **exekuce provádí podle svého pořadí**. To znamená, že srážky ze mzdy jdou na exekuci, která přijde vašemu zaměstnavateli dřív (rozhoduje den doručení). Pokud mu dojde nový exekuční příkaz, začne na něj váš zaměstnavatel srážet, až když je první exekuce zaplacená i s náklady. Pokud přijde v jeden den více exekucí, srážka se mezi ně **poměrně rozdělí** – pokud je jedna exekuce na 10 000 Kč a druhá na 20 000 Kč, půjde na první exekuci jedna třetina srážky a na druhou dvě třetiny srážky. O tom, jak se srážky ze mzdy počítají, více v kapitole [2.10. Kolik peněz mi může exekutor vzít ze mzdy?](#)

U přikázání pohledávky z účtu je to podobné – peníze se strhnou na první exekuci, pokud na účtu zůstanou další peníze, mohou se strhnout na pozdější exekuci. Pokud by banke přišlo v jeden den více exekučních příkazů, rozdělí se peníze na účtu poměrně. Ve všech případech však máte právo na výběr dvojnásobku životního minima (viz kapitola [2.9. Co můžu dělat, když mi exekutor zablokoval účet?](#)).

Pokud jsou movité věci sepsané už v jedné exekuci, druhý exekutor je nemůže prodat, dokud první exekuce neskončí. Pokud by byly v jednom dni zapsány stejné věci do více exekucí, rozhodne o tom, ve které se prodají, exekuční soud. Při prodeji nemovitosti se také prodává v první exekuci, tj. v té, kde exekutor nejdříve doručil exekuční příkaz o prodeji nemovitosti do katastru.

Pozdější exekuce se přeruší a oprávněný se musí se svým dluhem přihlásit do dražby nemovitosti. Pokud je dražba úspěšná, z výtěžku se nejdříve uhradí první exekuce a pokud ještě nějaké peníze zbydou, poměrně se rozdělí mezi oprávněné (vaše další věřitele), kteří se do dražby přihlásili.

právní předpisy:

- Zákon, kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, č. 119/2001 Sb.

2.8. Může být více exekucí spojených do jednoho řízení?

Mám několik exekucí – asi tři jsou za dluhy na popelnicích, které jsem po přestěhování nezaplátila. Ty jsou všechny u jednoho

exekutora. Pak mám ještě jednu pozdější z nezaplacené půjčky, která je u jiného exekutora. Nemůžu tyhle exekuce nějak spojit, aby byla jenom jedna celková? Pomůže mi to nějak?

----- Odpověď -----

Spojení několika exekucí do společné exekuce je za určitých podmínek možné. **Exekuce, které byly zahájeny ještě v roce 2012** a dříve, mohou být spojeny, pokud spolu osobně, časově a věcně souvisejí. To znamená, že pokud máte tři stejné dluhy (poplatek za svoz odpadů) od stejného věřitele (obec), v úzkém časovém období (např. byly návrhy na exekuce podány těsně po sobě), můžete podat návrh na spojení věcí k exekutorovi. Pokud vám exekutor nevyhoví, bude rozhodovat exekuční soud. Proti rozhodnutí soudu není možné se dále odvolat. I když však soud návrh na spojení zamítne, je možné se u později zaplacené exekuce bránit námitkami proti příkazu k úhradě nákladů exekuce s tím, že už byly náklady jednou zaplacené (více o nákladech exekuce a námitkám proti příkazu k úhradě nákladů exekuce v kapitole **2.5. O kolik se dluh v exekuci zvýší?**).

U **exekucí zahájených po 1. lednu 2013** je spojení upraveno jinak. Exekuce proti vám zahájené u jednoho exekutora budou **spojeny automaticky** – když přijde nový návrh stejného oprávněného, podle kterého soud exekuci nařídí, exekutor připojí novou exekuci k té již probíhající. Pouze pokud by to bylo nevhodné nebo nevhodné, může exekutor společné řízení rozdělit.

V případě, kdy exekuci navrhuje jiný váš věřitel nebo jsou exekuce u různých exekutorů, mohou být spojeny, pokud je původní dluh

nižší než 10 000 Kč a exekuci navrhuje původní věřitel (tedy váš dluh neprodal jiné společnosti). V těchto případech musíte vy sama podat **návrh na spojení exekucí**.

Spojení exekucí pro vás znamená **nižší celkové náklady exekuce** a přehlednější řízení. Neplatí sice, že zůstanou jen jedny náklady, tak jak je máte předběžně počítané u jedné z exekucí nyní, a ostatní prostě odpadnou, i tak ale dojde ke snížení. Odměna exekuce se vypočítá podle nové, vyšší celkové vymáhané částky. U hotových výdajů záleží na tom, zda výdaje ve všech řízeních přesáhnou nebo nepřesáhnou paušální částku. Více o nákladech exekuce v kapitole **2.5. O kolik se dluh v exekuci zvýší?**

právní předpisy:

- § 37 exekučního řádu, š. 120/2001 Sb.
- § 112 občanského soudního řádu, č. 99/1963 Sb.

2.9. Co můžu dělat, když mi exekutor zablokoval účet?

----- Dotaz -----

Chtěl jsem zaplatit nákup a v obchodě mi nepřijali platební kartu,

i když mi tento týden musela přijít výplata. Šel jsem proto do banky, abych zjistil, co se děje, a tam mi řekli, že je účet zablokovaný exekutorem. Měl jsem na něm všechny své peníze na celý měsíc. Může mi exekutor takhle bez varování vzít úplně všechny peníze?

----- Odpověď -----

Obstavení účtu, neboli příkázání pohledávky z bankovního účtu, je jedním ze způsobů exekuce (viz kapitola [2.3. Co všechno může exekutor udělat, aby dluh vymohl?](#)). Banky jsou povinné sdělit exekutorovi čísla všech vašich účtů, běžných i spořicíh. Exekutor doručí exekuční příkaz nejdříve bance, která účet zablokuje, aby z něj nemohly být odebrány žádné peníze. Teprve potom se exekuční příkaz doručuje samotnému povinnému, tj. vám (více o doručování exekučního příkazu viz opět kapitola [2.3. Co všechno může exekutor udělat, aby dluh vymohl?](#)).

Po blokaci nemůžete z účtu peníze vybrat, ani se neprovedou trvalé příkazy nebo inkasa, dokonce ani sama banka si z účtu nemůže strhnout své pohledávky (např. poplatky za vedení účtu), peníze mohou na účet pouze přicházet. Pokud je na účtu dost peněz na zaplacení celé exekuce, peníze jsou (po třicetidenní lhůtě na podání na návrhu exekuce) odeslány exekutorovi a exekuce končí – exekutor o tom uvědomí banku, která účet opět odblokuje. Pokud na účtu není dostatek peněz, zůstane účet zpravidla zablokovaný až do konce exekuce.

Pokud máte zablokovaný účet, můžete si v bance z účtu **vybrat dvojnásobek tzv. životního minima, tedy celkovou částku**

6 820 Kč (částka platná od 1. ledna 2013). Počítá se vždy životní minimum jednotlivce, proto je částka stejná, ať už žije povinný sám nebo živí tři děti. Tuto částku vám banka nevyplatí sama, musíte o ni zažádat na pobočce. Celých 6 820 Kč dostanete pouze v případě, že na účtu bylo alespoň tolik peněz. Pokud byl zůstatek menší, vyplatí vám banka všechny peníze, které jste na účtu měli.

Příklad – pokud máte exekuci na 11 500 Kč a na účtu máte 15 000 Kč, bude exekuce celá zaplacená a poté, co exekutor rozhodne o jejím skončení, bude účet se zůstatkem 3 500 Kč odblokován. Pokud jste na účtu měli pouze 10 000 Kč, účet se zablokuje a vy si na pobočce můžete vybrat 6 820 Kč. Účet zůstane zablokovaný. Pokud bylo na účtu jen 5 000 Kč, vyplatí vám na pobočce pouze těchto 5 000 Kč a účet zůstane také zablokovaný.

O výplatu dvojnásobku životního minima můžete požádat **pouze jednou za celou dobu trvání exekuce**. Podruhé vám už banka nic nevyplatí, stejně jako nevyplatí další peníze z dalšího účtu, který máte u stejné banky.

Pokud vám na účet chodí výlučně mzda nebo jiný příjem, např. sociální dávky, **můžete navrhnout částečné zastavení exekuce** co do výše mzdy nebo jiného příjmu. Příjmy mohou být postižitelné srážkami ze mzdy, kdy musí povinnému zůstat tzv. nezabavitelná částka (více o srážkách ze mzdy a nezabavitelné částce viz kapitola [2.10. Kolik peněz mi může exekutor vzít ze mzdy?](#)). V návrhu musíte dokázat, že peníze na účtu jsou právě ze mzdy nebo jiného příjmu. Návrh zašlete exekutorovi, který mu buď vyhoví, nebo ho

postoupí soudu, který exekuci nařídil (více o zastavení exekuce v kapitole [2.6. Jak se mohou proti exekuci bránit?](#)). V případě, že by soud exekuci částečně zastavil, exekutor by vám musel již strhnuté částky vrátit.

Rychlejším řešením je však **požádání zaměstnavatele, aby vám mzdu vyplácel jiným způsobem** – hotově nebo přes složenkou. Také dávky nebo důchody si můžete nechat vyplácet jiným způsobem. U dávek státní sociální podpory nebo hmotné nouze můžete používat tzv. **S-kartu** a její bankovní účet u české spořitelny, který jako jediný bankovní účet exekutor nemůže zablokovat. Počítejte však s tím, že změna výplaty dávek nebo důchodů může trvat déle než jeden měsíc.

Nezapomeňte, že se z účtu nezaplatí nic, co jste zde zadali, vše je potřeba zaplatit jiným způsobem nebo jednat s věřiteli o tom, jakým způsobem vyřešit dluh. Jednejte také s bankou – zablokovaný účet většinou nelze zrušit, a pokud platíte **poplatek za vedení účtu**, naskakuje většinou po celou dobu exekuce. Banka si jej nemůže ze zůstatku na účtu strhnout, proto ho platte zvlášť, jinak po vás může začít banka dlužné poplatky vymáhat.

právní předpisy:

- § 303 - 311 občanského soudního řádu, č. 99/1963 Sb., spolu s § 65a exekučního řádu, č. 120/2001 Sb.
- zákon o životním a existenčním minimu, zák. č. 110/2006 Sb.
- § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu, č. 99/1963 Sb.

2.10. Kolik peněz mi může exekutor vzít ze mzdy?

Dotaz

Pracuji jako řidič autobusu na klasickou pracovní smlouvu. Pobírám mzdu ve výši 19 500 Kč, někdy dostanu odměny a mzda je vyšší. Než jsem si našel tuhle práci, neplatil jsem bývalé manželce celé výživné na naše dvě dcery a kvůli tomuto dluhu mi byla nařízená exekuce na plat. Kolik peněz si může exekutor vzít a kolik mi musí zůstat?

Odpověď

Exekuce na plat, neboli odborně exekuce srážkami ze mzdy a jiných příjmů, je jedním ze způsobů exekuce (viz kapitola [2.3. Co všechno může exekutor udělat, aby dluh vymohl?](#)). Exekutor zjistí vašeho zaměstnavatele buď od oprávněného, od zdravotní pojišťovny, která musí sdělit plátce pojištění, případně jiným způsobem. I vy jste povinen uvést svého zaměstnavatele, pokud se vás soud ještě před zahájením exekuce dotáže na vaše majetkové poměry. Stejně tak máte vždy vy i zaměstnavatel povinnost hlásit změnu plátce mzdy (v případě, že byste změnil zaměstnání).

Zaměstnavateli exekutor nařídí vypočítat srážku z vaší mzdy a tuto srážku odeslat přímo na jeho účet. Zbytek mzdy pak zaměstnavatel vyplatí vám, tak jako dříve celou mzdu. Zaměstna-

vatel musí srážky provést, protože pokud by to neudělal, mohl by oprávněně chtít peníze přímo po něm (tzv. poddlužnická žaloba).

Ze mzdy vám musí vždy zůstat tzv. **základní nezabavitelná částka**, kterou stanoví vláda svým nařízením. Odvíjí se od životního minima a nákladů na bydlení a potom také od počtu osob, ke kterým má povinný vyživovací povinnost. Základní částka na povinného je 6 187,67 Kč (od 1. ledna 2014). Na každou vyživovanou osobu se přičte částka 1 547,47 Kč. Za **vyživované osoby** se považuje manžel, manželka, registrovaný partner, děti (i adoptované a ty, který byly povinnému svěřené do péče), a to i když děti s povinným nežijí ve společné domácnosti. Pokud se ale exekuce týká výživného na tyto osoby, částky se k nezabavitelné části nepřipočítají. Vyživovanou osobou není druh nebo družka, ani dítě, u kterého nejste zapsaní v rodném listě.

Příklad – Základní nezabavitelná částka svobodného, bezdětného povinného je 6 188 Kč (konečná částka se vždy zaokrouhluje na celé koruny nahoru). Pokud má povinný manželku a dvě děti, činí základní nezabavitelná částka 10 832 Kč (6 188 Kč + 3 x 1 547,47 Kč). Pokud je ale exekuce na dluh na výživném na starší dítě z prvního manželství, je základní nezabavitelná částka pouze 9 283 Kč (6 187,67 Kč + 2 x 1 547,47 Kč).

Výpočet srážek ze mzdy je poměrně složitý. Nejdříve se podle výše uvedeného postupu stanoví základní nezabavitelná částka, která se odečte z celkové mzdy. Do mzdy se započítávají i odměny, odečítají se ale daně a odvody na nemocenské, sociální a důchodové pojištění. Pokud máte více příjmů, např. si k práci přivydělá-

váte ještě na dohodu o pracovní činnosti nebo ke mzdě pobíráte např. invalidní důchod, všechny čisté příjmy se sčítají (kromě těch, ze kterých nelze srážky provádět – viz kapitola [2.11. Může mi exekutor strhávat z dávek a jiných příjmů?](#)).

Po odečtení základní nezabavitelné částky se zbytek rozdělí na třetiny. Pokud po odečtení nezabavitelné částky zůstane více než 9 283 Kč, dělí se na třetiny jen tato částka – co zůstane nad tuto částku, se strhne celé. Při běžné exekuci se strhává pouze jedna třetina, pokud se však jedná o tzv. **přednostní pohledávku**, kterou je právě výživné, mohou se strhávat dvě třetiny. Dalšími přednostními pohledávkami jsou náhrady škody za ublížení na zdraví, náhrady škody za úmyslné trestné činy, dluhy na daních a poplatcích nebo přeplatky na dávkách.

Příklad – Pokud je vaše čistá mzda 19 500 Kč, jste rozvedení a exekuce se týká výživného na vaše dvě děti, je vaše nezabavitelná částka 6 188 Kč. Zbývá tedy 13 312 Kč (19 500 – 6 188 = 13 312), což je více než 9 283 Kč. Proto se na třetiny rozdělí částka 9 283 Kč (9 283 : 3 = 3 094,3), strhnou se dvě třetiny (2 x 3 094,3 = 6 188 Kč) a zbytek (9 283 – 6 188 = 3 095 Kč) se strhne celý. Zůstane vám tedy 9 283 Kč (6 188 + 3 095 = 9 283), na exekuci se strhne 10 217 Kč (19 500 – 9 283 = 10 217).

Pokud by váš příjem činil pouze **11 000 Kč**, základní nezabavitelná částka zůstává stejná, tj. 6 188 Kč. Po odečtení této částky zůstává 4 812 Kč (11 000 – 6 188 = 4 812), což je méně než 9 283 Kč. Částka 4 812 Kč se rozdělí na třetiny a dvě se strhnou na exekuci – 3 208 Kč (4 812 : 3 = 1 604; 1 604 x 2 = 3 208).

Zůstalo by vám tedy 7 792 Kč (11 000 – 3 208 = 7 792 Kč).

Pokud by váš příjem tvořil pouze invalidní důchod ve výši **5 980 Kč**, nedosahoval by váš příjem ani základní nezabavitelné částky (která by ve vašem případě byla opět 6 188 Kč) a zůstala by vám celá částka, žádná srážka by nemohla být provedena. V takovém případě by musel exekutor zvolit jiný způsob exekuce (o dalších způsobech vedení exekuce více viz kapitola [2.3. Co všechno může exekutor udělat, aby dluh vymohl?](#)).

Kolik bylo ze mzdy skutečně strženo, musí být uvedené na výplatní pásce. Kontrolu výpočtu srážek ze mzdy můžete provést na některé z kalkulaček dostupných na internetu, kam doplníte jen počet vyživovaných osob a údaj, zda se jedná nebo nejedná o přednostní pohledávku (to si můžete ověřit na exekučním příkazu). Doporučujeme **kalkulačku srážek ze mzdy** na [stránkách exekutorské komory](#), která by měla být vždy aktuální.

právní předpisy:

- § 276 - 302 občanského soudního řádu, č. 99/1963 Sb., spolu s § 60 exekučního řádu, č. 120/2001 Sb.
- nařízení vlády o nezabavitelných částkách, č. 592/2006 Sb.
- zákon o životním a existenčním minimu, zák. č. 110/2006 Sb.

2.11. Může mi exekutor strhávat z dávek a jiných příjmů?

Dotaz

Jsem na rodičovské dovolené s dcerou, otec dítěte s námi nežije, platí na dceru výživné. Kromě výživného jsou našimi jedinými příjmy rodičovský příspěvek, příspěvek na dítě a příspěvek na bydlení. Přišel mi exekuční příkaz za nezaplacenou fakturu na internet, ve kterém jsou jako způsob exekuce uvedené srážky ze mzdy a jiných příjmů od úřadu práce. Může mi exekutor něco z dávek strhávat?

Odpověď

Srážky ze mzdy jsou jedním z nejčastějších způsobů exekuce (viz kapitola [2.3. Co všechno může exekutor udělat, aby dluh vymohl?](#)). Netýkají se jen mzdy, kterou dostáváte v práci, ale také dalších příjmů. **Výjimkou** jsou tyto dávky a plnění:

- **jednorázové dávky státní sociální podpory a pěstounské péče**, tj. porodné, pohřebné, příspěvek při převzetí dítěte do pěstounské péče
- **příspěvek na bydlení**
- **dávky pomoci v hmotné nouzi**, tj. příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a dávky mimořádné okamžité pomoci

- **dávky sociální péče**, tj. příspěvek na péči

Z těchto dávek je možné srážet na exekuci pouze v případě, že se exekuce týká přeplatku na těchto dávkách. Pokud tak např. dojde k přeplatku na příspěvku na bydlení, může být při jeho dalším pobírání srážen, pokud převyšuje (buď sám, nebo společně s jiným příjmem) základní nezabavitelnou částku – více o nezabavitelné částce a výpočtu srážek ze mzdy viz kapitola [2.10. Kolik peněz mi může exekutor vzít ze mzdy?](#)

Dávky jako rodičovský příspěvek nebo příspěvek na dítě tedy exekuci srážkami ze mzdy **podléhají**, opět musí přesahovat tzv. základní nezabavitelnou částku.

Dalšími **příjmy, z kterých vám exekutor nemůže nic strhávat**, jsou plnění od pojišťovny na vybudování nebo opravu bydlení (např. pojistka vyplacená na rekonstrukci domu po povodních nebo požáru) a důchod, ze kterého si příjemce hradí pobyt v zařízeních poskytujících sociální služby (domovy pro seniory, domovy pro osoby se zdravotním postižením apod.). Takový důchod je nepostižitelný do výše úhrady za pobyt a kapesného, tedy z důchodu se nejdřív zaplatí ústavu, dlužníkovi zůstane kapesné a teprve pokud z důchodu po tomto něco zbude, může být postižen exekucí.

Příklad: Pokud byste žila v domově pro seniory a váš důchod by činil 10 000 Kč, přičemž za pobyt v domově byste platila 8 500 Kč měsíčně, nemohl by vám exekutor srazit nic. Peníze, které by vám zbyly, jsou přesně ve výši minimálního kapesného, které vám musí zůstat – 15 % z vašeho příjmu. Pokud byste se stejným dů-

chodem žila doma, bez manžela a jiných vyživovacích osob, mohl by vám exekutor strhávat, protože vaše základní nezabavitelná částka činila 6 188 Kč a ze zbytku by byla u nepřednostních pohledávek sražena třetina, tj. 1 270 Kč.

Nezapomeňte však, že se pro potřeby exekuce počítají vždy **jen příjmy povinného**, s výjimkou některých případů mezi manžely – více v kapitole [2.15. O co můžu přijít, když je exekuce na mého manžela?](#) Pokud jste povinnou pouze vy, nemohou se srážky provádět z příjmu vaší dcery, kterým je výživné a příspěvek na dítě.

Ve vašem případě by tedy mohl exekutor strhávat peníze pouze z rodičovského příspěvku, všechny vaše ostatní příjmy postihnout nelze. Příspěvek na bydlení patří do kategorie nepostižitelných příjmů a příspěvek na dítě a výživné na dceru jsou považovány za příjmy dcery, nikoli vaše.

právní předpisy:

- § 299 a § 317 občanského soudního řádu, č. 99/1963 Sb.
- § 73 odst. 3 zákona o sociálních službách, č. 180/2006 Sb.

2.12. Můžu zaplatit exekuci z prodeje svých věcí?

Dotaz

Mám exekuci na 120 000 Kč. Mám malý příjem, ze kterého mi exekutor strhává, ale nepokryje to ani úroky. Rozhodl jsem se proto prodat chatu, kterou mám po babičce. Je takový postup v pořádku?

Odpověď

Nejdříve je potřeba ocenit, že se snažíte svou situaci řešit. Pokud máte chatu, která by se dala na úhradu exekuce použít, měla by se skutečně zpeněžit. Přesto není postup tak úplně jednoduchý. Ve chvíli, kdy je vám doručeno usnesení o zahájení exekuce (více o zahájení exekuce viz kapitola [2.1. Kdy může být proti mně zahájena exekuce?](#)), **nejste oprávněn se svým majetkem volně nakládat**, tzn. prodávat ho, půjčovat nebo třeba zničit. Nemůžete tak bez souhlasu exekutora prodat žádné své movité ani nemovité věci, dokonce i kdyby exekuce nebyla zatím zapsaná v katastru nemovitostí. Uzavřená kupní smlouva by byla neplatná.

Tím není vyloučeno, že se s exekutorem můžete domluvit na tom, že se dům pokusíte prodat sám. Pokud se vám podaří sehnat kupce za cenu, která uhradí celou exekuci nebo odpovídá odhadní ceně chaty, exekutor by v zásadě měl s prodejem souhlasit. V ta-

kovém případě totiž bude exekuce zaplacená rychleji, než jak by toho mohl dosáhnout jinými způsoby.

Takovýto postup je také výhodnější pro vás, protože takto můžete chatu prodat za více peněz než by se to mohlo podařit exekutorovi. Pokud by byl prodej chaty v režii exekutora, rozhodl by o **provedení exekuce prodejem nemovitosti** (další způsoby exekuce viz kapitola [2.3. Co všechno může exekutor udělat, aby dluh vymohl?](#)). Cenu chaty by stanovil znalec a v první veřejné dražbě by muselo nejnižší podání činit alespoň dvě třetiny odhadnuté ceny. Pokud by se chata v prvním kole neprodala, může proběhnout další veřejná dražba s nejnižším podáním na jedné polovině odhadnuté ceny a v dalších kolech se nejnižší podání dále snižuje až na 25 % odhadní ceny. Příklepem ve veřejné dražbě je rozhodnuto o novém majiteli, který bude zapsán do katastru nemovitostí.

právní předpisy:

- § 44 exekučního řádu, č. 120/2001 Sb.
- § 335 - 337h občanského soudního řádu, č. 99/1963 Sb., spolu s § 69 exekučního řádu, č. 120/2001 Sb.

2.13. Co všechno mi může exekutor doma zabavit?

Dotaz

Už několikrát mi volali z exekutorského úřadu, že musím začít splácet exekuci. Z příjmu mi nic nesráží, protože mám jen životní minimum. Vyhrožují mi, že přijedou k nám domů a všechno mi zabaví. Co mi můžou vzít, když opravdu přijedou?

Odověď

Je potřeba říct, že i když je postup exekutora nepopulární, tak, jak ho uvádíte, je v pořádku. Úkolem exekutora je získat od vás všemi zákonnými způsoby peníze pro oprávněného (a také na své náklady, které mu opět přiznává zákon).

Pokud tedy váš příjem nedosahuje ani tzv. základní nezabavitelné částky (viz kapitola [2.10. Kolik peněz mi může exekutor vzít ze mzdy?](#)) nebo sestává pouze z dávek, které exekucí nelze postihnout (viz kapitola [2.11. Může mi exekutor strhávat z dávek a jiných příjmů?](#)), nemáte účet, na kterém by bylo dost prostředků (viz kapitola [2.9. Co můžu dělat, když mi exekutor zablokoval účet?](#)) a nevlastníte žádnou nemovitost (viz kapitola [2.12. Můžu zaplatit exekuci z prodeje svých věcí?](#)), může a vlastně i musí se exekutor pokusit získat peníze prodejem vašich movitých věcí.

Soupis věcí povinného probíhá v místě, kde bydlí nebo kde má své věci. Nemusí jít nutně o trvalé bydliště, protože záleží na faktickém pobytu vás jako povinného i vašich věcí. Pokud exekutor přijede, jste povinni ho do domu nebo bytu pustit, pokud vám nejpozději při svém příchodu doručí exekuční příkaz, který bude znít na prodej movitých věcí.

Zabavit však nemůže úplně vše, co v domě nebo bytě najde. Předně nemůže exekutor zabavit věci, o kterých se na místě bez pochyb prokáže, že nejsou vaším majetkem (více o tomto problému v kapitole [2.14. Co dělat, když exekutor zabaví věci, které mi nepatří?](#)). **Některé věci pak jsou z exekuce vyloučeny** přímo svou povahou:

- **běžné oděvní součásti** – jedná se v podstatě o celý běžný šatník, pokud v něm nejsou dražší kousky jako značkové džíny, kvalitní kožená souprava na motorku nebo třeba norkový kožich
- **obvyklé vybavení domácnosti** – tady velmi záleží na tom, jak vybavení domácnosti vypadá a kdo v domácnosti bydlí; obecně nelze zabavit věci, které jsou nezbytné k základnímu žití, jako je postel nebo židle; na druhou stranu např. televize není pro domácnost nezbytná a zabavit ji lze, stejně jako třeba hodiny (byť po babičce) nebo noční stolky; stejně tak by bylo v pořádku zabavení luxusní vodní postele, protože spát se dá i na obyčejné posteli; v domácnostech s malými dětmi tvoří obvyklé vybavení také postýlka, základní hračky

pro děti, jídelní stolička nebo vanička, měla by tu být i běžná lednička a pračka

- **sňubní prsten** a jiné věci podobné povahy
- **zdravotnické potřeby a pomůcky** – všechno, co potřebujete kvůli své nemoci nebo jinému zdravotnímu onemocnění, např. invalidní vozík nebo polohovací postel
- **hotové peníze do výše dvojnásobku životního minima jednotlivce** – tedy do 6 820 Kč; hotovost nalezenou v bytě nebo přímo u povinného nad tuto částku exekutor zabavit může
- **zvířata, která jsou domácími mazlíčky** – i zvíře je v právním slova smyslu věc, vašeho pejska nebo želvu, které nejsou hospodářskými zvířaty, ale vašimi společníky, exekutor zabavit nemůže
- **věci, které povinný potřebuje k obživě sebe a své rodiny** – jedná se např. o pracovní nářadí
- **jiné věci, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly**
- **věci, které je zakázáno prodávat nebo je zabavovat v exekuci** – např. urna

Výjimku z výjimky tvoří věci, které jsou sice např. obvyklým vybavením domácnosti nebo slouží k zajišťování obživy rodiny, ale tyto věci jsou zástavou věřitele, který nechal exekuci nařídít.

Pokud si tedy koupíte pračku nebo vrtačku na splátky a půjčku jimi zastavíte, ve chvíli, kdy se bude exekuce týkat dluhu z této půjčky, mohou být tyto věci zabaveny, i když jinak může být pračka považovaná za obvyklé vybavení domácnosti a vrtačku nutně potřebujete k výkonu řemesla, kterým se živíte.

právní předpisy:

- § 321 - 322 občanského soudního řádu, č. 99/1963 Sb., spolu s § 69 exekučního řádu, č. 120/2001 Sb.

2.14. Co dělat, když exekutor zabaví věci, které mi nepatří?

----- Dotaz -----

Ráno k nám přijel exekutor kvůli staršímu dluhu na elektřině. Popil všechny věci, co jsme doma měli, včetně sporáku, televize a rádia, které ale patří našemu pronajímateli. Vykonavatelé řekli, že když do večera nezplatím minimálně 5 000 Kč a nedomluví se na dalších splátkách, všechny věci odvezou. Bojím se, že odvezení věcí by pronajímatele naštvalo a už nám neprodlouží smlouvu. Může exekutor odvézt věci, které nejsou moje? Jak mám postupovat?

Výběr mezi zaplacením určité částky nebo odvezením věci k prodeji veřejnou dražbou je skutečně taktika některých exekutorů. Na splácení exekuce se samozřejmě domluvit můžete (více o splátkovém kalendáři v exekuci v kapitole [2.4. Můžu začít dluh v exekuci splácet a předejít tak nucenému vymáhání?](#)). Pokud finanční prostředky máte, můžete se s ním takto domluvit, začít splácet můžete vždy, a to i po menších částkách než exekutor požaduje, protože každá zaplacená částka na exekutorský účet pod přiděleným variabilním symbolem nebo značkou, znamená umenšení vašeho dluhu a tím bližší konec exekuce. Určitě ale nemůžeme doporučit si v dané situaci požadovanou částku půjčit! **Dokud není zaplacená celá exekuce, má exekutor právo vám sepsané věci odvézt a prodat je ve veřejné dražbě.**

Pokud se stane, že chce exekutor do soupisu zanést i věci, které vám nepatří, musíte o tom exekutorovi říct a pokud možno, předložit mu i nějaký důkaz. Ve vašem případě by to mohla být nájemní smlouva, ve které jsou sepsané věci pronajímatele, které v bytě zůstávají. Exekutor, resp. jeho zaměstnanec, který vás navštívil, důkazy na místě vyhodnotí – pokud se jedná bezpochyby o věc někoho jiného, neměl by věc sepsat (např. pokud jsou na nájemní smlouvě ověřené podpisy s datem ještě před zahájením exekuce). Pokud má exekutor za to, že důkaz není dostatečný, nebo vy nemůžete na místě takový důkaz dodat, měl by exekutor alespoň do soupisu uvést, že namítáte, že věc není vaše. Většinou se jedná jen o jakousi značku u dané položky, např. hvězdičku. **Zkontrolujte si, že jsou takto vyznačené všechny věci, které vám nepatří.**

Pokud exekutor ví o možném jiném vlastníkovi věci, měl by ho o soupisu uvědomit. To stejné byste měl provést i vy – budete muset pronajímateli říct, že byly sepsány i jeho věci. Pouze pronajímatel jako vlastník věci totiž může učinit kroky, které povedou k vyškrtnutí věci ze soupisu. Musí podat **návrh na vyškrtnutí věci ze soupisu**, na což má třicet dnů ode dne, kdy se dozvěděl, že byla do soupisu zahrnutá i jeho věc. Čím dříve to učiní, tím lépe. O návrhu musí exekutor rozhodnout do patnácti dnů a během této doby nesmí dané věci prodat. Exekutor rozhoduje pouze na základě písemných důkazů, proto je potřeba k návrhu přiložit všechny takové důkazy o vlastnictví věci – např. kupní smlouvu se jménem vlastníka, výpis z účtu a doklad o koupi apod. Pokud lze vlastnictví dokázat pouze nepřímou, třeba paragonem bez jména a svědectvím, exekutor věc nevyškrtne, protože důkaz svědectvím neprovádí. Pak nezbývá než se obrátit na soud – viz dále.

Když exekutor návrh zamítne nebo nevyškrtne všechny věci, které byly navrhnuty, může se ještě majitel obrátit na soud s tzv. **vylučovací žalobou**. Exekutor jej o tom musí poučit. Žaloba musí být podána do 30 dnů od zamítavého rozhodnutí exekutora. Exekutor po tuto dobu stále nesmí věci prodat, a pokud je žaloba podána, musí vyčkat až na konečné rozhodnutí soudu. Žaloba není namířena proti exekutorovi, ale přímo proti oprávněnému.

Kvůli nákladům tohoto soudního řízení je dobré se ještě před podáním žaloby na oprávněného obrátit. Pokud ho totiž majitel věci seznámí se všemi důkazy dopředu, může po něm chtít v případě úspěchu také náklady. Oprávněný také může předem usoudit, že

je spor prohraný, a sám navrhnout exekutorovi, aby věci ze soupisu vyškrtl, čímž se může celá věc urychlit – návrhu oprávněného musí totiž exekutor vždy bez dalšího vyhovět.

právní předpisy:

- § 68 exekučního řádu, č. 120/2001 Sb.
- § 267 občanského soudního řádu, č. 99/1963 Sb.

2.15. O co můžu přijít, když je exekuce na mého manžela?

Dotaz

Manželovi přišly papíry od exekutora. Je to dluh z kreditní karty, která byla jenom na manželovo jméno. I na papírech od exekutora je uvedený jenom on. Začali mu strhávat z platu a obstavili mu jeho účet. Nechá si teď zbytek výplaty posílat na nový účet, který jsem si zřídila já na své jméno a kam chodí i moje výplata. Slyšela jsem ale, že exekutor může i na manželku dlužníka, je to tak? Může exekutor na všechno, co má manžel i já? Bojím se hlavně o dům, který jsem zdělila po rodičích...

Odpověď

Manželé mají ze zákona tzv. **společné jmění manželů**, které tvoří až na výjimky všechno, co během manželství nabudou, ať už se jedná o majetek nebo závazky. Výjimky jsou hlavně dary jen jednomu z manželů, dědictví nebo majetek získaný v rámci restitucí. Manželé si mohou společné jmění manželů upravit, ať už předmanželskou smlouvou nebo kdykoli během manželství. Mohou se např. dohodnout, že auto, které během manželství koupí, patří pouze manželce. Takové úpravy se sepisují u notáře. Vždy se ale jedná jen o úpravu mezi manžely, která je významná hlavně při rozvodu a následném dělení majetku. Pro účely exekuce jsou takové úpravy bezpředmětné.

Druhého manžela se týkají exekuce nejen ze společných dluhů, ale také exekuce nařízené na dluh pouze jednoho z manželů – nově nejen těch, které vznikly během manželství, ale také těch, které vznikly jednomu z manželů před svatbou. V takových případech může exekutor postihnout i majetek patřící do společného jmění manželů. Dům, který jste zdělila, však do společného jmění nepatří, i kdybyste dědila už za manželství. O ten se tedy bát nemusíte. Pokud jste však dům během manželství zařizovali, toto vybavení může být postihnuto v rámci exekuce prodejem movitých věcí.

Dluh z kreditní karty pořízené během manželství je pravděpodobně součástí společného jmění manželství, i když je pouze na manželovo jméno, protože v manželství jedná jeden z manželů jménem obou, pokud jeho rozhodnutí nepřesahuje obvyklou správu majetku a druhý z manželů o něm nevěděl. Exekutor tedy může postihnout majetek patřící do společného jmění manželů. V tako-

vém případě **jste účastníkem řízení** i vy jako manželka povinného, i když je na všech dokumentech uvedeno jen manželovo jméno. Můžete tedy nahlédnout do celého spisu a zjistit důležité informace, exekutor s vámi musí jednat.

Co se týče vašeho nového účtu, od začátku roku 2013 může exekutor v případech, kde se jedná o dluh ze společného jmění manželů, **postihnout také účet vedený na jméno druhého manžela a může také postihnout jeho plat**. Lze jen doporučit nechat si mzdu vyplácet jiným způsobem, než na bankovní účet (více viz kapitola [2.9. Co můžu dělat, když mi exekutor zablokoval účet?](#)). V případě dvojích srážek se u každého platu postupuje stejně a každému z manželů se stejným způsobem určí tzv. základní nezabavitelná částka na jednotlivce, druhého manžela i na případně další vyživované osoby (děti). Více o výpočtu srážek ze mzdy v kapitole [2.10. Kolik peněz mi může exekutor vzít ze mzdy?](#)

Příklad – manželka vydělává 11 000 Kč, manžel 15 000 Kč, mají spolu dvě děti a žádné jiné vyživovací povinnosti. Pohledávka vymáhaná v exekuci není přednostní. Základní nezabavitelná částka pro každého z manželů činí 10 831 Kč. Manželce bude strženo vždy 57 Kč ($11\ 000 - 10\ 831 = 170$; $170 : 3 = 57$ Kč). Manželovi 1 390 Kč ($15\ 000 - 10\ 831 = 4\ 169$; $4\ 169 : 3 = 1\ 390$). Dohromady rodině zůstane příjem 24 553 Kč ($11\ 000 - 57 = 10\ 943$; $15\ 000 - 1\ 390 = 13\ 610$; $10\ 943 + 13\ 610 = 24\ 553$).

právní předpisy:

- § 708 - 753 nového občanského zákoníku, č. 89/2012 Sb.
- § 36 a § 42 exekučního řádu, č. 120/2001 Sb.
- § 255 odst. 3 a § 262a občanského soudního řádu, č. 99/1963 Sb.

Shrnutí

- Exekuci provádí soudní exekutor pověřený soudem.
- Exekuce může být zahájena jen na základě předchozího rozhodnutí, ať už jej vydal soud, rozhodce nebo jiný orgán, popř. organizace, nebo na základě vaší dohody s věřitelem (notářský zápis s přímou vykonatelností).
- Exekuci lze provádět jen zákonem stanovenými způsoby. Může být prováděna více způsoby najednou, měly by však být přiměřené výši pohledávky.
- Pokud nejsou splněny všechny podmínky exekuce, exekuce je nepřipustná nebo jste vy nemajetný, můžete podat návrh na zastavení exekuce.
- Pokud máte zablokovaný účet, můžete z něj jednorázově vybrat dvojnásobek životního minima.
- Ze mzdy vám vždy musí zůstat tzv. základní nezabavitelná částka, ze zbytku mzdy se strhává podle jeho výše a toho, jestli je nebo není pohledávka v exekuci přednostní (zejména výživné).
- Dávky pomoci v hmotné nouzi, příspěvek na bydlení a některé další příjmy nemohou být exekucí postiženy.
- Exekutor vám nemůže zabavit obvyklé vybavení domácnosti, snubní prsten, hotovost do dvojnásobku životního minima, zvíře a některé další věci.
- Pokud byly zabaveny věci, které vám nepatří, musí se jejich vlastník bránit návrhem na vyškrtnutí ze soupisu.
- Pokud dluh náleží do společného jmění manželů, mohou být obstaveny účty a mzdy obou manželů zároveň.

III. úpadek a oddlužení

3.1. Jak se liší pojmy insolven- ce, oddlužení, osobní bankrot a úpadek?

Dotaz

Stále okolo sebe slyším pojmy „insolvence“, „oddlužení“ nebo „osobní bankrot“ či „úpadek“. Nerozumím, zda je mezi nimi rozdíl, případně jaký?

Odpověď

Ano, rozdíl mezi nimi je; a to:

Insolvence, respektive **insolvenční řízení** je druh soudního řízení, jehož předmětem je dlužníkův úpadek nebo hrozící úpadek a způsob jeho řešení.

Mezi způsoby řešení úpadku dlužníka patří:

- oddlužení
- konkurz
- reorganizace

Oddlužení je tedy **jeden ze způsobů řešení úpadku dlužníka**. Jedná se o proces, kterým lze řešit zadlužení dotyčného.

Pokud podává dlužník návrh na povolení oddlužení, je třeba podat současně i insolvenční návrh. V **předepsaném formuláři** jsou již oba tyto návrhy spojené do jednoho formuláře – více o podmínkách, za kterých je možné žádat o oddlužení, v kapitole **3.2. Splňují podmínky pro povolení oddlužení?**

Úpadek je **stav dlužníka**, který lze řešit prostřednictvím insolvenčního řízení, například oddlužením. Dlužník je v úpadku, pokud splňuje najednou všechna tato kritéria:

- Dlužník má více věřitelů.
- Dlužník má zpoždění se splácením dluhů – jeho dluhy jsou již více než 30 dní po lhůtě splatnosti.
- Dlužník není schopen své závazky (tj. dluhy) plnit (tento stav se označuje jako „platební neschopnost“).

Stav, kdy dlužník není schopen své peněžité závazky plnit, nastává tehdy, když:

- zastaví platby podstatné části svých peněžitých závazků (například dlužník nesplácí vůbec tři z pěti svých závazků),
- neplní po dobu delší tří měsíců po lhůtě splatnosti (tzn. tři měsíce od doby, kdy měl být celý závazek splacený),

- není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníku výkonem rozhodnutí nebo exekucí.

O hrozící úpadek jde tehdy, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků.

Insolvenční soud je v podstatě obecné, zastřešující pojmenování krajských soudů v ČR, které dohlížejí nad průběhem insolvenčních řízení. Právě krajské soudy, v jejichž obvodu (v obvodu okresního soudu spadajícího pod krajský soud) mají dlužníci bydliště, vydávají rozhodnutí týkající se oddlužení.

Insolvenční správce je výkonnou složkou (vykonavatelem, distributorem jednotlivých splátek), má za úkol uspokojování věřitelů. **Velmi zjednodušeně lze říci, že oddlužení je určeno pro toho, kdo se dostal do tzv. dluhové pasti, má dluhy u více věřitelů, dluhy není schopen splácet (některé z nich nesplácí více než tři měsíce, jiné splácí sporadicky, dle aktuální finanční situace). Současně je třeba, aby měla dotyčná osoba příjem dostatečně vysoký na to, aby byla schopná během následujících pěti let splatit minimálně 30 % všech svých nezajištěných závazků.** Více o podmínkách pro oddlužení se dočtete v kapitole **3.2. Splňují podmínky pro povolení oddlužení?**

Oddlužení je velmi často vnímáno jako tzv. „startovací čára nového života“; života, kdy dlužník začíná s čistým štítem. Tedy také jako „druhá šance“.

právní předpisy:

- § 2 insolvenčního zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení – vymezení některých základních pojmů
- § 3 insolvenčního zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení – úpadek
- § 4 insolvenčního zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení – způsob řešení úpadku
- § 10 insolvenčního zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení – insolvenční soud
- § 11 insolvenčního zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení – insolvenční soud

3.2. Splňuji podmínky pro povolení oddlužení?

----- Dotaz -----

Mám dluhy ve výši 573 000 Kč, nezvládám je splácet ze svého příjmu. Můj čistý měsíční příjem v zaměstnání je 12 800 Kč, jsem rozvedený (dluhy nespádaly do společného jmění manželů), pravidelně měsíčně platím výživné na syna 1 500 Kč. Nedařilo se mi splácet dluhy pravidelně a včas, následkem toho mám jednu exekuci na mzdu, další dvě exekuce mi hrozí. Nemám žádný movitý

ani nemovitý majetek, který bych mohl použít k zaplacení dluhů. Můžu podat návrh na povolení oddlužení?

Ano, návrh podat na povolení oddlužení (spojený s insolvenčním návrhem) můžete. K tomu, aby byl váš návrh na oddlužení úspěšný, musíte být schopen během pěti let splatit minimálně 30 % všech vašich nezajištěných závazků.

To, zda tuto podmínku splníte, lze zjistit jednoduchým výpočtem:

- Nejdříve je potřeba zjistit, jaká je základní nezabavitelná měsíční částka, tj. částka, kterou vám nikdo nesmí strhnout a která vám musí zůstat, abyste mohl zajišťovat své základní potřeby. Nezabavitelná měsíční částka je pro rok 2014 stanovena ve výši **6 065 Kč**. Pokud byste žil s další vyživovanou osobou (každá osoba, ke které se vztahuje vyživovací povinnost dlužníka), byla by tato částka zvýšena o 1 516 Kč (platí pro rok 2014).
- Základní měsíční nezabavitelnou částku odečteme od čistého měsíčního příjmu a následně rozdělíme na třetiny. **(12 800 Kč – 6 065 Kč) / 3 = 2 245 Kč**
- Částku, která nám ve výpočtu vyšla, přičteme k základní nezabavitelné částce. Tato částka vám bude pravidelně měsíčně zůstatvat pro hospodaření (náklady na bydlení, dopravu, jídlo apod.). **6 065 Kč + 2 245 Kč = 8 310 Kč**

- Částku, která vám bude měsíčně zůstatvat pro hospodaření, odečteme od vašeho měsíčního příjmu a vyjde nám měsíční částka určená ke splácení dluhů. **12 800 Kč – 8 310 Kč = 4 490 Kč**
- Nyní můžeme vypočítat částku, kterou budete během pěti let (60 měsíců) schopen splatit. **4 490 Kč * 60 měsíců = 269 400 Kč**
- Od této částky ještě musíme odečíst odměnu insolvenčního správce. **1 089 Kč * 60 měsíců = 65 340 Kč**
- Po odečtení částky, která padne na náklady insolvenčního správce, od částky, kterou jste schopen za pět let splatit, vyjde celková částka, kterou budete schopen splatit samotné dluhy. **269 400 Kč – 65 340 Kč = 204 060 Kč**
- Od této částky ještě musíme odečíst výživné na syna. **204 060 Kč – (1 500 Kč * 60 měsíců) = 114 060 Kč**
- Za pět let bude splaceno 114 060 Kč, což je 19,9 % celkové výše nezajištěných závazků. To nestačí na splnění podmínek pro oddlužení.

Výpočet toho, zda by váš návrh na oddlužení mohl být úspěšný, si můžete zjednodušit například pomocí této [kalkulačky](#).

právní předpisy:

- § 167 insolvenčního zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení
- § 168 insolvenčního zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení
- § 169 insolvenčního zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení – pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou

3.3. Co je potřeba udělat pro doručení žádosti k soudu?

----- **Dotaz** -----

Mám několik nezajištěných závazků, které nezvládám splácet více než tři měsíce. Současně mám příjem dostačující na splacení minimálně 30 % celkové výše mých nezajištěných závazků. Proto zvažuji podání návrhu na povolení oddlužení. Kde získám potřebné formuláře? Co všechno je potřeba doložit?

----- **Odpověď** -----

Pro podání návrhu na povolení oddlužení jsou k dispozici **předepsané formuláře**. Při vyplňování formulářů vám mohou pomoci

i vzory předvyplněných formulářů.

Tyto předvyplněné formuláře si můžete stáhnout na výše uvede-
ných stránkách. Případně můžete zadat v [insolvenčním rejstříku](#)
libovolně vymyšlené jméno a dohledat vyplněný formulář žádosti
o oddlužení, na základě kterého bylo již oddlužení povoleno.

Velmi důležité je to, aby na samotném návrhu na povolení od-
dlužení byl váš úředně ověřený podpis, případně podpis vašeho
manžela (manželky). Předtím, než návrh podáte, tedy vy nebo váš
manžel (manželka) musíte zajít na pracoviště [Czech POINT](#) (nalez-
nete je například na poště), na městský úřad nebo k notáři a pod-
pis na formuláři si nechat ověřit. Budete k tomu potřebovat pouze
občanský průkaz nebo cestovní pas a 30 Kč za ověření podpisu.

K vyplněnému formuláři je nutné připojit přílohy. Jejich seznam je
uvedený ve formuláři pro povolení oddlužení, zpravidla se jedná
o tyto přílohy:

- **seznam movitého i nemovitého majetku**
- **u nemovitostí** (dům, byt, garáž, pozemek apod.) **je nutné dodat i odhad nemovitosti a výpis z katastru nemovitostí,**
- **u automobilů je třeba doložit kopie technického průkazu motorového vozidla,**
- **seznam dluhů** (neboli závazků) – **s rozlišením, zda se jedná o závazky zajištěné** (například zajištěné zástavním právem

na nemovitosti nebo její části, prostřednictvím členského podílu v bytovém družstvu, aj. Zajištění může být i prostřed-
nictvím ručitele) **či nezajištěné, vykonatelné** (závazky, u
kterých bylo vydáno rozhodnutí/usnesení o nařízení exe-
kuce/výkonu rozhodnutí, spis tak má svou spisovou značku u
soudu. Vykonatelný závazek je i ten, který obsahuje notářský,
dříve i exekutorský, zápis) **či nevykonatelné** (všechny ostatní,
tedy ty, které nejsou řešeny soudní cestou. Patří sem i zá-
vazky, které jsou například vymáhány inkasní společností,
upomínkami i výhružkami věřitele, apod.).

- **výpis z rejstříku trestů** (lze získat na Czech POINTu na poště),
- **seznam zaměstnanců** (nutné dodat i toto prohlášení i přesto,
že žadatel o oddlužení není podnikatel či jiná právnická
osoba),
- **doklady o příjmech za poslední tři roky** (výplatní pásky, evi-
denční listy důchodového pojištění, výměr výplaty důchodu,
dávky nemocenského pojištění, podpory v nezaměstnanosti,
sociální dávky aj.),
- **pracovní smlouva, případně jiný doklad,** ze kterého bude
zřejmé, že předpokládáte příjem v následujících pěti letech
- **je-li důvodný předpoklad, že příjem dlužníka nebude stačit,
lze jej doplnit tzv. „smlouvou o důchodu“ neboli „darovací
smlouvou“ od jiné osoby** (pokud nepostačuje příjem dluž-
níka na splnění podmínek oddlužení, může dlužník uzavřít

s jakoukoli druhou osobou tzv. smlouvu o důchodu neboli darovací smlouvu. Částka uvedená ve smlouvě je závazná pro dárce po celou dobu oddlužení (pět let) a musí obsahovat úředně ověřené podpisy obou stran).

- **doklady o tom, že dotyčný má závazky po splatnosti** (doklady o návrzích na exekuci, případně o nařízených exekucích – a jejich splátky; upomínky, výpisy z účtu, smlouvy o úvěru, směnky aj.),
- **je-li podáván společný návrh manželů na povolení oddlužení, je nutné dodat i kopii oddacího listu**, stejně tak i písemného prohlášení (s úředně ověřenými podpisy) o tom, aby veškerý majetek byl pro účely schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty považován za majetek ve společném jmění manželů.
- **prohlášení o tom, že seznamy majetku a závazků jsou úplné a správné** - to může být na samostatném dokumentu nebo součástí příkládaných dokumentů (zejména u seznamu majetku a závazků).

Jakmile budete mít zkompletovaný návrh na povolení oddlužení i s přílohami, pak jej můžete odeslat ke krajskému soudu, pod který náleží místo vašeho trvalého bydliště.

Krátce po doručení návrhu ke krajskému soudu bude na internetu zveřejněna vyhláška o zahájení insolvenčního řízení (zpravidla do dvou hodin). Od této chvíle se mohou začít přihlašovat vaši věři-

telé. Od této chvíle také nesmí být vykonaná exekuce (pokud není vydané předběžné opatření, jež by exekuci povolilo).

Pokud již exekuce, případně výkon rozhodnutí, probíhá a dlužník podá návrh na oddlužení, exekutor, vykonavatel nebo například mzdová účetní stále provádí srážky, avšak deponuje je u sebe a čeká na rozhodnutí soudu. Po vydání rozhodnutí soudu pak exekutor, případně vykonavatel s deponovanou částkou nakládá dle tohoto rozhodnutí.

právní předpisy:

- § 97 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení
- § 102 - 106 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení
- § 111 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení
- § 267 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení
- § 394a zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení

3.4. Co bude následovat po doručení žádosti k soudu?

Dotaz

Zajímalo by mě, co bude následovat poté, když doručím svou žádost o oddlužení k soudu? Na co se mám připravit? Mám dále splácet alespoň to, co můžu?

Odpověď

Jakmile je zveřejněná vyhláška v insolvenčním rejstříku (více viz kapitola **3.3. Co je potřeba udělat pro doručení žádosti k soudu?**), nastává období, kdy jste v řízení „před rozhodnutím o úpadku“. Vyhláška vám bude doručena domů a pro vás to neznamená nic jiného než informaci, že soud vzal na vědomí vaši žádost.

Soud bude kromě samotného návrhu a jeho příloh zkoumat také to, zda jste podal návrh ke správnému soudu – tj. krajskému soudu, v jehož obvodu máte trvalé bydliště nebo v jehož obvodu se zdržujete s úmyslem bydlet zde trvale. Pokud byste podal návrh k nesprávnému soudu, musel by tento nesprávný soud zaslat všechny podklady ke správnému soudu, což by mohlo celou záležitost prodloužit až o dva měsíce. Dále bude soud zkoumat katastr nemovitostí, zda opravdu ne/máte nemovitosti či podíly na nich, členská práva a zástavní práva.

Jak už bylo uvedeno, krajský soud bude zkoumat, zda váš návrh obsahuje všechny nezbytné náležitosti. Pokud by byl návrh nesrozumitelný nebo neurčitý, soud jej odmítne.

Pokud je návrh srozumitelný, avšak jsou v něm nějaké nejasnosti, nedostatky, pro které nelze v řízení pokračovat (tzn. že je možné nedostatky opravit či doplnit), pak vás k tomu soud vyzve. Na opravu či doplnění návrhu máte lhůtu sedm dní ode dne, kdy vám bylo doručeno usnesení (výzva k opravě). Právě zde se vám vyplatí sledovat insolvenční rejstřík na internetu. Dozvíte se totiž včas o tom, že je třeba opravit či doplnit návrh, a než bude návrh doručený domů poštou (a začne běžet uvedená sedmidenní lhůta), můžete si začít podklady nutné k doplnění připravovat.

Pokud jsou v pořádku všechny náležitosti návrhu (nebo jakmile náležitosti v sedmidenní lhůtě doplníte), soud rozhodne, zda splňujete podmínky povolení oddlužení, nebo ne.

Pokud dlužník podmínky splňuje, soud rozhodne o zjištění úpadku dlužníka a povolení oddlužení, stanoví insolvenčního správce, stanoví termín, do kterého mohou věřitelé zasílat přihlášky svých pohledávek a současně stanoví termín přezkumného soudního jednání (zpravidla však ne dříve než za dva měsíce). Na přezkumném jednání je nezbytná vaše osobní účast (případně se můžete nechat zastoupit) a účast insolvenčního správce. Nemůžete-li se z nějakého důležitého důvodu jednání zúčastnit, je potřeba, abyste se včas omluvil. Lze to zpravidla udělat prostřednictvím ustanoveného insolvenčního správce, případně písemně u soudu.

O tom, jaký způsob oddlužení bude ve vašem případě zvolen, rozhodnou nezajištění věřitelé, kteří své pohledávky řádně přihlásili.

V úvahu přichází tyto možnosti:

- **splátkový kalendář**,
- **zpeněžení majetkové podstaty** (tzn. že budou prodány některé vaše věci),
- **kombinace obou** (tj. prodej nějaké vaší věci a ve zbytku stanovení splátkového kalendáře).

Velmi často se stává, že dlužníci nemají žádný majetek, který by bylo možné zpeněžit a uspokojit tak závazky v oddlužení. Proto zpravidla dochází ke stanovení splátkového kalendáře. Má-li však dlužník například nemovitost, pak svou úlohu hraje i poloha obce a poloha nemovitosti v obci, stav nemovitosti atd.

Soud také může návrh na oddlužení odmítnout. Děje se to zpravidla v případech, kdy dlužník nesplňuje podmínky pro oddlužení (například se přihlásí jen jeden věřitel).

Dále se může stát, že soud návrh na oddlužení zamítne a současně vám uloží povinnost zaplatit zálohu na náklady insolvenčního řízení (lze stanovit až do výše 50 000 Kč) a rozhodne o způsobu řešení úpadku konkurzem. To se může stát zejména v případě, kdy soud dojde k závěru, že dlužník sleduje nepoctivý záměr –

například oddálení exekuce, nebo když se soud domnívá, že dlužník není schopen splatit min. 30 % nezajištěných pohledávek za pět let – nemá dostatečný příjem, nedodal darovací smlouvu aj.

Obecně platí, že dlužník má možnost kdykoli v průběhu žádosti o povolení oddlužení vzít svůj návrh zpět (tedy do té doby, než soud o podaném návrhu rozhodne).

Zpětvzetí návrhu může být učiněno prostřednictvím velmi jednoduchého formuláře. Tento formulář musí obsahovat spisovou značku, identifikaci dlužníka, musí být datovaný a také musí obsahovat, že dlužník bere svůj návrh na povolení oddlužení i s insolvenčním návrhem zpět. Celý proces se skládá ze dvou částí (insolvence a oddlužení), je tedy nutné v žádosti o zpětvzetí návrhu uvést, že беру zpět návrhy na obě části.

V době, než soud o oddlužení rozhodne (návrh odmítne, zamítne, či zjistí úpadek a povolí jeho řešení oddlužením), doporučujeme dlužníkům, aby nespláceli své závazky. Po tuto dobu se totiž většina věřitelů odmlčí. Avšak je dobré si uschovat peníze na splátky pro případ, že soud oddlužení nepovolí. Pak se začnou věřitelé velmi brzy ozývat a budou chtít platby i za předchozí období.

Pozor však na placení výživného na děti a jiné přednostní pohledávky (jako například zdravotní pojištění či náhrada škody na zdraví) – ty je třeba platit i v době, kdy soud rozhoduje.

Velmi podstatné je, že dlužník nesmí v období, kdy soud rozhoduje o návrhu na oddlužení, nakládat se svým majetkem. To zname-

ná, že nesmíte svůj majetek prodávat, převádět jej na jiné osoby apod.

právní předpisy:

- § 108 - 112 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení
- § 128 - 130 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení
- § 136 - 139 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení
- § 407 - 409 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení

3.5. Mohou po mně věřitelé vymáhat pohledávku mimo proces oddlužení, v případě že svou pohledávku nepřihlásili k soudu?

----- Dotaz -----

Mám osm věřitelů, sedm z nich přihlásilo své pohledávky v řízení o oddlužení. Jednomu věřiteli soud pohledávku odmítnul (byla přihlášena po lhůtě stanovené soudem). Oddlužení se tedy bude týkat jen šesti věřitelů. Mohou po mně vymáhat zbylí dva věřitelé dluhy mimo tento soudní proces?

----- Odpověď -----

Pokud soud povolí oddlužení, pak vyzve věřitele, aby své pohledávky přihlásili do stanoveného termínu (pokud to tak již neučinili). Věřitelé mohou přihlásit i ty pohledávky, které jsou vykonatelné (byly uplatněny u soudu nebo jsou vymáhány exekucí), i ty pohledávky, které jsou vázané na podmínku. K přihláškám podaným po stanoveném termínu soud nebude přihlížet. Věřitelé mohou přihlásit i ty pohledávky, které jsou vykonatelné (tzn. byly uplatněny u soudu, nebo ty, které jsou vymáhány výkonem rozhodnutí či exekucí.), i ty pohledávky, které jsou vázané na podmínku. Právě insolvenční řízení má zabránit tomu, aby pohledávky, které nebyly uspokojeny v insolvenčním řízení, věřitelé vymáhali po skončení insolvence.

Jakmile uplyne pět let a vy splatíte minimálně 30 % z nezajištěných dluhů, můžete insolvenční soud požádat o osvobození od placení zbylé výše dluhů zahrnutých do oddlužení. To se však týká i těch pohledávek, které nebyly do insolvenčního řízení zahrnuty, i pohledávek, které měli věřitelé do insolvenčního řízení přihlásit, ale neučinili tak.

To znamená, že pohledávky vašich dvou věřitelů (jeden, který

pohledávku vůbec nepřihlásil, a druhý, jehož pohledávka byla soudem odmítnuta) nebudou v insolvenčním řízení uspokojeny a tito věřitelé už na vás své pohledávky jiným způsobem vymáhat nemohou (pokud by však dlužník tyto závazky následně plnil, nejednalo by se o bezdůvodné obohacení na straně věřitele, takovým pohledávkám se říká tzv. **naturální obligace**). Pozor však na to, že se osvobození po pětiletém oddlužování netýká zajištěných pohledávek. Tj. těch pohledávek, které jsou zajištěné majetkem dlužníka, popř. zástavním právem. Tyto pohledávky musí být uspokojeny ve 100% výši!

právní předpisy:

- § 165 - 196 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení

3.6. Jak bude probíhat moje oddlužení, když mám jeden z dluhů společný s bratrem?

----- Dotaz -----

Společně s bratrem jsme si vzali v bance před třemi lety půjčku

na opravu rodinného domu. U půjčky jsme oba uvedeni jako její majitelé, tedy jako dlužníci. Já však nyní podávám žádost o oddlužení, můj bratr ne, neboť nesplňuje podmínky. Jak to bude s naším společným dluhem, když mi soud oddlužení povolí? Bude jej muset bratr dále platit?

----- Odpověď -----

Pokud dojde k tomu, že si půjčku vezme dohromady více osob (zpravidla dvě) a časem jedné z nich soud povolí oddlužení, pak je zde pro druhého dlužníka (tj. toho, který návrh na oddlužení nepodal či jeho návrhu soud nevyhověl) „riziko“, že bude muset doplatit zbytek dlužné částky, a to až do výše 100 %.

Vy můžete věřiteli splatit pouze 30 % z dluhu (pokud splníte všechny podmínky – více viz kapitola [3.2. Splňuji podmínky pro povolení oddlužení?](#)) a poté požádat insolvenční soud o osvobození od zbytku dluhu (více viz kapitola [3.13. Již uplynulo pět let od doby, kdy mi bylo povoleno oddlužení. Jak mám postupovat, abych se zbavil zbytku dluhů?](#)). Věřitel, tedy banka, může pro zaplacení zbytku své pohledávky chtít od vašeho bratra, a je pravděpodobné, že tak učiní.

3.7. Může mi banka při žádosti o povolení oddlužení obstavit celý důchod?

Dotaz

Před čtyřmi dny jsem podala žádost o oddlužení přímo na podatelnu krajského soudu. Včera jsem si chtěla z účtu vybrat důchod, který mi ten den přišel. Bankomat mi ale odmítl můj důchod vydat. V bance mi bylo řečeno, že jsem měla u nich dluh (měla jsem u nich platební kartu, na které byl minusový zůstatek 10 000 Kč). Banka si prý tento dluh z mého příjmu splatila. Jsem úplně bez peněz, nemám z čeho zaplatit nájem, jídlo a léky. V bytě bydlím sama. Co mám dělat? Může si banka takové jednání dovolit?

Odpověď

Pokud dlužník podá návrh k soudu na povolení oddlužení a v mezidobí, než soud o jeho návrhu rozhodne, mu přijde na účet s minusovým zůstatkem nějaký příjem, pak se může stát, že banka (věřitel) celý tento příjem použije na dokrytí své pohledávky vůči dlužníkovi.

V okamžiku, kdy soud povolí oddlužení, už banka v těchto krocích nemůže dále pokračovat, ale musí vyčkat na schůzi věřitelů a na kroky, jež budou na schůzi věřitelů schváleny.

Banka tedy ve vašem případě nepochybila a má na takové jednání právo. Očima banky se jedná o zcela pochopitelný a logický krok. Pokud má dlužník u banky účet s minusovým zůstatkem a současně na tento účet přichází dlužníkovi příjem, pak se banka snaží tento „minus“ dorovnat tím, že dlužníkovi nepovolí žádnou operaci (převod, výběr apod.), dokud nebude minusový zůstatek

dorovnan. Banka tak chrání sebe, aby dostala splacenou pohledávku do nejvyšší možné částky a do oddlužení tak mohla přihlásit menší částku.

Tímto krokem banka vlastně nepovolí dlužníkovi, aby se u ní dále zadlužoval v situaci, kdy má podanou u soudu žádost na povolení oddlužení. V případě minusového zůstatku si musí dlužník uvědomit, že peníze, které na tento účet přijdou a pokryjí „minus“, se automaticky stávají majetkem banky; nejsou dále považovány za majetek dlužníka.

Jakmile zůstatek na účtu dosáhne částky, kterou jde z bankomatu vybrat, může tak dlužník učinit (to platí i pro převod).

Banka nemá v tomto případě povinnost jednorázově vyplatit dvojnásobek životního minima, jako je tomu v případě exekucí (více viz kapitola [2.7. Co když mám exekuci víc?](#)).

Právě z tohoto důvodu je podstatné, aby si dlužník řádně dopředu promyslel, kdy daný krok učiní. V těchto případech je vhodné podat návrh na povolení oddlužení až poté, kdy vám přijde příjem pro daný měsíc (výhodou v tomto případě je, pokud dlužníkovi chodí jeden větší příjem než několik menších částek). Tento příjem můžete následně z účtu vybrat a použít jej na nezbytné výdaje. Nezbytnými výdaji jsou například vámi uváděný nájem, jídlo a léky. Pokud byste příjem použila na výdaje, které nejsou nezbytné (například koupě nové televize) mohla byste poškodit věřitele. Banka nemá v tomto případě povinnost jednorázově vyplatit dvojnásobek životního minima, jako je tomu u exekucí.

Přestože banka nejednala ve vašem případě protiprávně, nic vám nebrání v tom, abyste zkusila s bankou vyjednávat, zda by uvolnila alespoň nějaké finanční prostředky z účtu. Ve většině případů jde však o neúspěšné vyjednávání. Banka jednak brání „sama sebe“ a jednak, když ví, že jste v procesu insolvence, nedovolí další zadlužování dotyčného.

O tom, že jste v procesu insolvence, se banka dozví z insolvenčního rejstříku na internetu. Všechny návrhy na oddlužení jsou zde zveřejňovány do dvou hodin od okamžiku, kdy návrh došel soudu. Více viz kapitola [3.3. Co je potřeba udělat pro doručení žádosti k soudu?](#)

3.8. Jaká bude role insolvenčního správce při oddlužení?

----- Dotaz -----

Podala jsem si žádost o povolení oddlužení. Není mi ale jasné, jaká bude role insolvenčního správce. Ve kterých případech nebo jak často s ním budu muset komunikovat? Slyšela jsem, že mu bude chodit na účet můj příjem, on z něj bude rozesílat platby věřitelům a současně mně nezabavitelnou částku. Je to pravda?

----- Odpověď -----

Není to tak docela pravda. Pokud má dlužník příjem – je-li vašim příjmem důchod – provede srážky Česká správa sociálního zabezpečení. ČSSZ / insolvenční správce odešle nezabavitelnou částku dlužníkovi (více o nezabavitelné částce viz kapitola [3.2. Splňují podmínky pro povolení oddlužení?](#)) a zbytek pošle insolvenčnímu správci. Ten si z toho odečte svou odměnu a zbytek rozdělí mezi věřitele.

Je-li příjem dlužníka mzda ze zaměstnání, pak provede srážku zaměstnavatel – nezabavitelnou částku pošle dlužníkovi a zbytek insolvenčnímu správci.

Pokud má dlužník více příjmů a tyto příjmy pocházejí od jediného plátce (např. souběh důchodů vyplácených Českou správou sociálního zabezpečení), musí tento plátce pro výpočet srážek z příjmů oba příjmy sečíst a srážku provést tak, jako by šlo o jeden příjem (například je-li dlužníkovi vyplácen jak starobní důchod, tak i důchod pozůstalostní/vdovský, pak musí ČSSZ tyto důchody sečíst a srážkou provést ze součtu důchodů).

Pokud má dlužník více příjmů pocházejících od různých plátců příjmů (např. mzda od různých zaměstnavatelů nebo souběh mzdy a důchodu), pak se musí postupovat následovně:

Soud určí jednotlivým plátcům příjmu výši částky, která má být srážena. V případě, že by příjem dlužníka u některého z plátců nedosahoval nezabavitelné částky, pak to musí plátce oznámit neprodleně soudu; soud následně určí, jaká část bude sloučit ke srážkám.

Pro účely rozhodnutí se proto všechny příjmy sčítají a na základě zjištění výše základní nepostižitelné částky ze součtu všech příjmů soud jednotlivým plátcům příjmu určí, jakou část základní nepostižitelné částky nemají srážet.

Obecně by však mělo platit, že výsledkem určení výše srážek jednotlivým plátcům příjmů by měla být taková situace, že dlužníkovi se nedostane více ani méně prostředků nesražených z jeho příjmů, než by se mu dostalo, kdyby měl příjem jediný ve výši součtu všech svých příjmů.

Příjmová situace dlužníka se v období oddlužení pět let může různě měnit (zvýšením mzdy, ztrátou jednoho ze zaměstnání apod.), a proto by insolvenční správce měl na takovou situaci včas upozornit insolvenční soud, aby bylo možné rozhodnutí o určení výše prováděných srážek jednotlivými plátcí mzdy adekvátně upravit. Některé insolvenční soudy situaci při souběhu více plátců příjmu řeší s ohledem na délku trvání oddlužení tak, že příkážou všem plátcům poukázat k rukám insolvenčního správce celý příjem dlužníka s tím, že po obdržení všech příjmů následně srážku z celkové částky provede insolvenční správce a nepostižitelnou část příjmů poukáže dlužníkovi.

I když takový postup občanský soudní řád nepředpokládá, z pohledu specifické situace a potřeb insolvenčního zákona je takovéto opatření s ohledem na možné výkyvy ve výši jednotlivých příjmů (zejména v případech krátkodobých jednorázových výpadků např. z důvodu pracovní neschopnosti dlužníka) stabilnějším a praktičtějším opatřením, byť klade vyšší nároky na přesnost

a odpovědnost práce insolvenčního správce.

Insolvenčního správce stanoví soud ([seznam insolvenčních správců](#)) a jeho jméno zveřejní společně s rozhodnutím o úpadku.

Za tuto jeho činnost náleží insolvenčnímu správci odměna z příjmu dlužníka (základ odměny je stanoven fixně pro dané období; například pro rok 2014 jde o částku 1 089 Kč); dále mu náleží náhrada hotových výdajů (poštovné, cestovné aj.).

Jednou z povinností insolvenčního správce je pojistit se proti odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s jeho činností. Správce musí jednat svědomitě a dle své odbornosti zajistit, aby byli věřitelé uspokojeni v co nejvyšší míře.

Insolvenční správce musí průběžně komunikovat s insolvenčním soudem a podávat zprávu o plnění oddlužení. Správce by měl obdržet od dlužníka vždy k 15. březnu a k 15. září zprávu o hospodaření, respektive přehled příjmů dlužníka.

právní předpisy:

- § 21 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení
- § 23 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení
- § 27 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení
- § 36 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení
- § 38 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení
- § 300 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení
- § 412 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení
- § 298 zákona č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád
- Vyhláška 312/ 2006 Sb. o insolvenčních správčích

3.9. Co dělat, když mi vznikne nový dluh v době probíhajícího oddlužení?

Dotaz

Jsem již tři roky v procesu oddlužení splátkovým kalendářem. Vznikl mi nedoplatek na telefonu, já mám potíže s jeho úhradou. Je riziko, že by mi mohlo být oddlužení zrušeno?

Odpověď

Opravdu se může někdy stát, že u dlužníka, který je v procesu oddlužení, vznikne u některé služby nedoplatek (nejčastěji telefon, internet, odpady, koncesionářské poplatky). Pokud vám vznikl nedoplatek u telefonního operátora, pokuste se tento dluh co nejdříve splatit. Jestliže se vám nový dluh nepodaří splatit do 30 dnů po termínu splatnosti, může soud probíhající oddlužení zrušit.

Návrh na zrušení již probíhajícího oddlužení může podat insolvenční správce, který se o vašem nově vzniklém dluhu dozví, nebo ho může podat nový věřitel (ve vašem případě telefonní operátor). Pro tohoto nového věřitele je totiž podání návrhu na zrušení oddlužení jedinou obranou, neboť on sám do již probíhajícího procesu oddlužení nemůže svou pohledávku přihlásit

Návrh na zrušení schváleného/probíhajícího oddlužení může de facto podat kdokoli, kdo se na základě skutkových informací domnívá, že oddlužení neprobíhá v souladu s platnou legislativou, že je tímto jednáním někdo další poškozen.

Soud může probíhající oddlužení zrušit v případě, že dlužníkovi vznikl závazek po schválení oddlužení po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti. Dlužník by se tedy měl za každou cenu snažit dluh co nejdříve splatit. Pokud se to podaří bez potíží, pak by to nemělo mít žádný vliv na probíhající oddlužení. Nejjistější však je dávat si pozor na to, aby měl dlužník všechny účty zaplacené včas a samozřejmě se nehrnul do žádných dalších závazků. Doporučujeme se vyhýbat zejména předváděcím a jiným prezentačním akcím, podomním a pouličním prodejcům, u kterých můžete snadno podlehnout nátlaku a manipulaci pracovníků.

V případě, že dlužník podlehne, nebo jeho nepozorností mu vznikne nový závazek, a tento závazek není řádně splacený, pak může jak věřitel, tak i insolvenční správce podat návrh na zrušení oddlužení. Je to v podstatě jediná obrana nového věřitele; nelze totiž svůj závazek v tomto okamžiku do procesu oddlužení přihlásit; do řízení již nelze vstoupit.

právní předpisy:

- § 418 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení
- § 17 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení
– vstup do řízení

3.10. Bude mi zrušeno oddlužení, když jsem v průběhu oddlužení přišel o příjem?

Dotaz

Jsem již tři roky v procesu oddlužení splátkovým kalendářem. Nyní jsem přišel o práci, bojím se tedy, že by mi mohlo být oddlužení zrušeno. Co mám teď dělat, abych zrušení oddlužení předešel?

Odpověď

Pokud jste přišel o příjem, ze kterého jsou hrazeny splátky oddlužení, případně tento váš příjem klesnul tak, že by to mohlo ohrozit oddlužení, pak je nezbytné si co nejdříve zajistit nový příjem. Vždy je také potřeba aktivně komunikovat s insolvenčním správcem a domluvit se s ním o vzniklé situaci a na způsobu řešení vzniklého problému.

Soud samozřejmě přihlíží ke všemu, co se celé situace a jejího řešení týká (tzn. zda si dlužník hledá práci, jaké jsou aktuálně nabídky na zaměstnání vzhledem k vystudovanému oboru / předchozí praxi dlužníka).

Pokud se však situace několik měsíců nemění, pak někdy správce návrh na zrušení oddlužení soudu posílá. Z druhého pohledu k tomu však není důvod, hradí-li dlužník odměnu a náklady insolvenčního správce.

Doporučení tedy zní: Najít si práci co nejdříve, a to i za cenu, že se bude jednat o práci hůře ohodnocenou, s nižší kvalifikací nebo za cenu delšího dojíždění.

3.11. Co mám dělat, když mi několik měsíců před koncem oddlužení nestačí příjem dle původního plánu splátkového kalendáře?

----- **Dotaz** -----

Do konce mého oddlužení mi zbývá 11 měsíců. Nedávno mi insolvenční správce zaslal dopis, ve kterém mi sdělil, že zatím bylo splaceno 22 % celkové výše mých nezajištěných závazků. Pokud bych dále splácela ve stejné výši, pak by na konci bylo splaceno jen 27 %. Co mám v tomto případě dělat?

----- **Odpověď** -----

V případě, že se zjistilo, že patrně se stávajícími splátkami nedosáhnete na hodnotu 30 %, pak máte dvě následující možnosti řešení.

Jednak můžete situaci nechat tak, jak je, a na konci celého procesu soud požádat o odpuštění zbytku dluhu včetně chybějící hodnoty. Tato možnost je však značně riskantní a rozhodně vám ji nedoporučujeme.

Anebo můžete tyto pravidelné měsíční splátky zvýšit; respektive navýšenou částku zasílat na účet insolvenčního správce každý měsíc. Otázkou samozřejmě je, kde na toto zvýšení splátek vezmete finanční prostředky. V úvahu připadá nový příjem ze zaměstnání či brigády; darovací smlouva od třetí osoby; případně můžete částku posílat ze svého nevyplaceného nezabavitelného minima, tj. sama sobě částku nezabavitelného minima snížíte a budete insolvenčnímu správci tuto částku posílat. Jedná se však o podstatně jistější variantu oproti té předchozí.

3.12. Jak se bude řešit oddlužení v případě smrti dlužníka?

----- **Dotaz** -----

Naše babička má povoleno oddlužení splátkovým kalendářem. Nyní se velmi zhoršil její zdravotní stav. Co by se s oddlužením stalo v případě její smrti?

----- **Odpověď** -----

Pokud by došlo k tomu, že by vaše babička v průběhu oddlužení zemřela, pak se celý proces na návrh insolvenčního správce zastaví. Insolvenční správce připojí k návrhu na zastavení oddlužení jako přílohu úmrtní list.

Zbytek nesplacené dlužné částky jde do dědického řízení. Insol-

venční správce předloží krajskému soudu zprávu o úmrtí dlužníka (v příloze úmrtní list); soud následně vydá usnesení o zastavení řízení. Do průběhu dědického řízení se dopočítá zbytek dluhu, tzn. že se od 100 % dlužné částky přihlašované do oddlužení odečte částka, kterou vaše babička v průběhu oddlužení již splatila.

Dědicové mají následně možnost rozhodnout se, zda dědictví přijmou, či nikoli. Pokud se jedná o předlužené dědictví, tj. dluhy zemřelého převyšují hodnotu jeho majetku, dědicové zpravidla volí možnost dědictví odmítnout. To potom spadá ve prospěch státu. To znamená, že veškerý majetek, ale i veškeré dluhy přejdou na stát. V insolvenčním rejstříku se poté objeví „vyřízená věc“.

právní předpisy:

- § 310 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení,

Těsně před uplynutím pětileté lhůty v procesu oddlužení (tj. několik týdnů) by měl dlužník podat k insolvenčnímu soudu žádost na odpuštění zbytků dluhů. Na konci této pětileté lhůty by mělo být splaceno minimálně 30 % nezajištěných závazků. V případě, že například 0,5-1,5 % chybí, žádost určitě stojí za to k soudu podat. Vše záleží samozřejmě na dalších okolnostech (dlužníková platební morálka, výše dluhů / výše chybějící částky apod.).

V případě, že z nějakého důvodu soud neodpustí zbytek dluhů, pak dlužníkovi reálně hrozí nutnost doplacení celé zbylé dlužné částky (včetně nákladů na řízení, úroků z prodlení aj.).

3.13. Již uplynulo pět let od doby, kdy mi bylo povoleno oddlužení. Jak mám postupovat, abych se zbavil zbytku dluhů?

4.1. Musím být zastoupen advokátem?

Dotaz

Včera mi přišel dopis od soudu. Plynárenská společnost na mne podala žalobu, že prý jsem neplatil složenky a dlužím jim 20 tisíc Kč. Já si nejsem žádného dluhu vědom. Soud po mě chce, abych se do tří týdnů vyjádřil. Já ale vůbec nevím, co mám dělat. Musím jít za advokátem? A za jakým, když žádného neznám?

Odpověď

Pokud Vás čeká soudní řízení, není zastoupení advokátem povinné. To je **povinné pouze** před Ústavním soudem, Nejvyšším soudem a Nejvyšším správním soudem a též v některých případech trestního řízení. Vyjádření pro soud k žalobě si tedy můžete napsat a poslat sám a při soudním jednání též nemusíte mít s sebou žádného zástupce.

Nicméně, ve složitějších situacích doporučujeme vždy obrátit se na advokáta nebo jiného právníka. Pokud žádného advokáta neznáte, můžete si nějakého najít v [seznamu advokátů](#) vedeném Českou advokátní komorou. Advokáta si zde můžete vyhledat podle zaměření (například specializace na občanské právo, pracovní právo, bytové právo apod.) nebo si můžete zvolit advokáta, který bude co nejbližší vašemu bydlišti.

IV. bezplatná právní pomoc

4.2. Co když si advokáta nemohu z finančních důvodů dovolit?

Dotaz

Před třemi měsíci jsem odstoupil od smlouvy s telefonním operátorem. Oni my ale dále zasílali složenky, které jsem neplatil. Nyní mi přišla od jejich advokátní kanceláře výzva, že pokud do 14 dnů účty nezaplatím, podají na mě žalobu k soudu. Potřeboval bych se s někým poradit, co mám dělat, ale na advokáta nemám peníze.

Odpověď

Existuje i několik možností, jak právní pomoc získat bezplatně. Systém bezplatné právní pomoci však není příliš ucelený a provázaný. Pokud nemáte dostatek financí, máte tyto možnosti, jak se k právní pomoci dostat:

- obrátit se na **Českou advokátní komoru**
- **požádat soud** o ustanovení zástupce
- obrátit se na advokáta, který poskytuje **pro bono služby**
- zajít do **studentské právní kliniky**
- najít si specializovanou **neziskovou organizaci**

Každá z výše uvedených možností má svá omezení a hodí se pro jiné situace. V následujících kapitolách bude ke každé možnosti uvedeno více podrobností.

4.3. V jakých případech se můžu obrátit na Českou advokátní komoru?

Dotaz

Mám problém se svým sousedem. Chce si k domu přistavit garáž, ale já mám obavu, že mi tím zastíní okna do kuchyně. Sousedovi jsem, řekl, že s takovou stavbou nesouhlasím, ale on se mi vysmál. Nevím, co mám dělat dál, potřeboval bych se s někým poradit.

Odpověď

Česká advokátní komora vám může pomoci dvěma způsoby, a to **bezplatným právním poradenstvím** anebo **určením advokáta**.

V daném případě můžete využít **bezplatného právního poradenství**, které poskytuje Česká advokátní komora prostřednictvím svých regionálních středisek. Toto bezplatné právní poradenství slouží ke konzultacím. Jedná se většinou o krátké informativní schůzky, kde můžete advokátovi vyložit svůj problém a on vám

doporučí další postup. Nelze však očekávat, že by vám advokát rovnou pomohl sepsat například žalobu či jiné podání. Neočekávejte ani, že během této porady bude advokát podrobně studovat váš spis. Jedná se skutečně jen o rozhovor, z kterého byste si měli odnést povědomí o Vašich právech, povinnostech a možnostech dalšího postupu.

Kontaktní údaje na jednotlivá centra právního poradenství můžete najít [zde](#). Jednotlivá centra mají **odlišné podmínky**, někde se konzultace poskytují během osobní schůzky, někde telefonicky a někde pouze písemně. Do některého centra se musíte objednat ke konzultaci předem, někde můžete přijít ve vyhrazený čas bez objednání. Počítejte také s tím, že některá centra omezují čas k osobní konzultaci na 15 minut.

Pokud na základě bezplatné právní porady vyvstane potřeba poskytnutí právních služeb ve větším rozsahu (např. zastupování v řízení před soudem, sepsání listiny apod.), můžete se obrátit na Českou advokátní komoru s **žádostí o určení advokáta**.

K tomu, abyste s žádostí uspěli, je nutné splnit několik podmínek:

- právní služba, kterou žádáte, povinně vyžaduje zastoupení advokátem
- jedná se o jednu konkrétní právní službu, například sepsání ústavní stížnosti (komora neurčuje advokáty k tzv. generálnímu zastupování, tj. situaci, kdy by Vás advokát zastupoval po celou dobu soudního řízení)

- nesplňujete podmínky pro ustanovení advokáta soudem (o tom více v kapitole [4.4. Kdy můžu požádat soud, aby mi ustanovil zástupce?](#)) a zároveň Vám alespoň dva advokáti odmítli právní pomoc poskytnout (do žádosti je nutné uvést jména těchto advokátů)
- nesmí se jednat o zjevně bezdůvodné uplatňování práva (tuto skutečnost je však oprávněn posoudit až advokát, který Vám bude určen)

Žádost musíte podat na předepsaném formuláři. Formulář si můžete stáhnout na [stránkách České advokátní komory](#). Pokud si služby advokáta nemůžete finančně dovolit, můžete požádat o určení advokáta k **bezplatnému** poskytnutí právních služeb, nebo k poskytnutí právních služeb za **sníženou odměnu**. K žádosti připojíte vyplněný formulář Prohlášení o příjmových a majetkových poměrech, kde musíte prokázat, že vaše příjmové a majetkové poměry takové poskytnutí odůvodňují. Do formuláře se uvádí výše mzdy či důchodu, výživné, dávky státní sociální podpory, ale i majetek (např. nemovitost, úspory, automobily apod.) a měsíční výdaje (např. hypoteční splátky, nájemné a náklady na domácnost, náklady spojené s péčí o dítě, splácení půjček apod.). Tento formulář si můžete také stáhnout na [stránkách České advokátní komory](#).

Bude-li vám advokát komorou určen, má stejné povinnosti, jako byste byli jeho plně platícími klienty.

Pokud by se však v průběhu poskytování právních služeb ukázalo, že vaše poměry poskytnutí právních služeb bezplatně nebo

za sníženou odměnu neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly, může Česká advokátní komora toto poskytování zrušit či změnit, a to i zpětně.

Kdyby vám komora žádost o určení advokáta zamítla, nemůžete se proti tomuto rozhodnutí odvolat. Jedinou možnou obranou je podání správní žaloby ke správnímu soudu.

právní předpisy:

- § 18 zákona o advokacii, č. 85/1996 Sb. - poskytnutí právních služeb advokáta

4.4. Kdy můžu požádat soud, aby mi ustanovil zástupce?

Dotaz

Sousedí nám vyplavili byt, vznikla nám škoda za 13 tisíc korun. Domácnost jsme neměli pojištěnou a sousedi nám odmítají škodu nahradit. Podal jsem na souseda žalobu k soudu. Nejsem si ale jistý, jestli jsem to udělal správně a také se bojím soudního jednání. Chtěl bych, aby tam se mnou byl někdo právně vzdělaný. Na advokáta však nemám peníze.

Odpověď

Soud vám může v občanskoprávním řízení na vaši žádost přidělit zástupce, který vás bude v řízení zastupovat za sníženou odměnu nebo bezplatně. K tomu, aby vaše žádost byla úspěšná, musíte splnit několik podmínek:

- vaše **majetkové poměry** jsou důvodem pro osvobození od soudních poplatků – neexistují však tabulky, podle kterých by bylo možno zjistit, kdy se na vás osvobození vztahuje. Soud posuzuje každý případ individuálně na základě toho, co sám tvrdíte a prokážete. Může to být trochu matoucí, proto upozorňujeme, že k tomu, abyste mohli podat žádost o ustanovení právního zástupce, není nutné zároveň žádat o osvobození od soudních poplatků, jsou zde jen stejné podmínky.
- nesmí se jednat o **svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva** – jedná se o situace, kdy je nepochybné, že vám nemůže být soudem vyhověno. V praxi se jedná například o situaci, kdy chcete podat žalobu na přiznání vlastnictví k věci, která vám nikdy nepatřila, a aniž byste k tomu předložili nějaké důkazy. Svévolným lze pak nazvat šikanózní uplatňování práva, ke kterému dochází většinou za účelem oddálení plnění nějaké povinnosti. Například se může jednat o podávání žaloby na neplatnost smlouvy jen proto, abyste oddálili plnění povinností, které z ní vyplývají.

- vaše zastoupení zástupcem je potřebné k **ochraně vašich zájmů**

Návrh na rozhodnutí o přidělení právního zástupce se podává soudou, u kterého je vedeno dotyčné řízení nebo u kterého toto řízení vedeno bude. O možnosti podat tento návrh, pokud jste to ještě neučinili, vás má ze zákona poučit soudce při jednání. **Neexistuje žádný předepsaný formulář**, žádost musí „pouze“ obsahovat následující nezbytné údaje:

- označení žadatele tak, aby byl jednoznačně identifikovatelný
- označení věci
- tvrzení žadatele o tom, že jeho majetkové poměry mu neumožňují řádné uplatnění jeho práva před soudem
- uvedení, zda a) žádáte ustanovení zástupce nebo b) vzhledem k obtížnosti věci žádáte o ustanovení zástupce z řad advokátů
- datum a vlastnoruční podpis

Vzhledem k výše uvedeným podmínkám musíte spolu s návrhem prokázat vaše majetkové poměry, respektive fakt, že vám neumožňují obstarat si právního zástupce za plnou odměnu. K tomu vám soud **může zaslat dotazník**, který vyplněný zašlete zpět na soud.

V občanskoprávním řízení můžete, ač to není v zákoně výslovně zmíněno, podat návrh na soud, i když požadujete právního zástupce za účelem sepsání žaloby, kterou bude řízení teprve zahájeno. Podmínky a postup jsou v tomto případě obdobné.

právní předpisy:

- § 30 občanského soudního řádu, č. 99/1963 Sb. - ustanovení zástupce
- § 138 občanského soudního řádu, č. 99/1963 Sb. – osvobození od soudních poplatků

4.5. Kdy mi může pomoci nezisková organizace?

Dotaz

Otec mých dětí neplatí výživné, potřebovala bych se s někým poradit, co mohu dělat. Náš rodinný rozpočet je však napjatý a obávám se, že advokáta si nemohu dovolit.

Odpověď

Bezplatnou konzultaci od advokáta můžete získat v jednom z regionálních středisek České advokátní komory. O tom více v kapitole

le [4.3. V jakých případech se můžu obrátit na českou advokátní komoru?](#) Dále se můžete obrátit na studentskou právní kliniku. O tom více v kapitole [4.6. Co je právní klinika a kdy je vhodné se na ni obrátit?](#)

O vašem problému se můžete poradit i ve specializované neziskové organizaci. Existuje mnoho neziskových organizací, které se zabývají právní pomocí. Zpravidla se tyto organizace specializují na relativně úzký okruh právní tematiky, v níž jsou jejich členové skutečnými odborníky. Pokud si zvolíte cestu hledání právní pomoci u neziskových organizací, měli byste tak vybírat především podle jejich zaměření a specializace. Seznam nejvýznamnějších neziskových organizací naleznete [zde](#).

Na specializované neziskové organizace se můžete obrátit prakticky kdykoliv, vyjma úkonů, u nichž zákon jasně stanovuje [nutnost zastoupení advokátem](#). I v takových případech se však můžete na neziskové organizace obrátit se žádostí o radu nebo jiné informace.

Lidé u neziskových organizací zpravidla hledají radu v **jednodušších případech** nebo žádají o pomoc při sepsání právního podání, například žalob či žádostí o osvobození od poplatků. **Není však vyloučena ani pomoc s komplikovaným případem**. Bohužel neziskové organizace často nemají dostatečné kapacity na to, aby mohly klientům zajistit komplexní zastupování v řízení, a tak se soustředí jen na nejzávažnější případy.

4.6. Co je právní klinika a kdy je vhodné se na ni obrátit?

----- Dotaz -----

Známý mi vykládal o nějaké právní klinice, která mu zdarma pomohla vyřešit jeho právní problém. Také mám vážný právní problém, ale platit právníka by bylo pro naši rodinu neúnosné. Co to je právní klinika a za jakých podmínek ji mohu využít?

----- Odpověď -----

Studentská právní klinika poskytuje bezplatné právní služby prostřednictvím studentů právnických fakult vysokých škol v rámci speciálního předmětu. Studenti se tím učí právo v praxi. Samozřejmě na tyto studenty dohlížejí zkušení odborníci, kteří jejich práci kontrolují. Právní kliniky bývají často také specializované na různá témata. Právní kliniky lidé využívají především k pomoci s jednoduššími právními problémy, avšak je možné obrátit se na ně i s komplikovanějšími případy. Nicméně je vždy potřeba počítat s tím, že vyhotovení právní rady trvá delší dobu, zpravidla jeden měsíc.

Bohužel vám mohou právní kliniky poskytovat zastupování před soudem jen ve velmi omezené míře. Konkrétní podmínky poskytování služeb si každá z klinik stanoví sama.

V současné době provozuje právní kliniku **Právnická fakulta v Olomouci**. Více informací o této klinice, včetně kontaktních údajů, se můžete dozvědět [zde](#).

4.7. Co jsou služby poskytované pro bono?

Dotaz

Viděla jsem inzerát advokáta, který uváděl, že sociálně slabým rodinám s dětmi poskytuje služby „pro bono“. Nikdy jsem to neslyšela. Co vlastně znamená „pro bono“?

Odpoověď

Jedná se o poskytování právních služeb advokátem **bez nároku na odměnu**. Samotný zákon o advokacii nestanovuje advokátům povinnost účtovat si odměnu za své služby, a ti je tak mohou poskytovat za sníženou cenu oproti tarifu nebo bezplatně. Jestli se advokát rozhodne poskytovat části svých klientů služby pro bono, je čistě na jeho uvážení. V rámci pro bono poskytují advokáti nejčastěji jen poradenství. Tím ale není vyloučeno poskytování pro bono zastoupení i v soudním řízení, což se v poslední době děje stále častěji.

Zda advokát poskytuje pro bono služby, zjistíte nejjednodušeji tak, že se ho přímo zeptáte. Další možností je kontaktovat pro-

střednictvím neziskové organizace sdružení Pro bono aliance, které zprostředkovává kontakty na advokáty poskytující právní služby bezplatně. Podmínkou je prokázání sociální potřeby bezplatného poskytnutí právní pomoci.

Bližší informace je možno nalézt na www.probonocentrum.cz.